

Riksdagens protokoll

2006/07:99

Torsdagen den 26 april

Kl. 12.00 – 13.35

14.00 – 15.01

15.30 – 16.49

Protokoll
2006/07:99

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 20 april.

2 § Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Magdalena Streijffert som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Magdalena Streijffert (s)

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:477

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:477 Granskning av företag i Sudan

av Peter Hultqvist (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 11 maj 2007.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 23 april 2007

Utrikesdepartementet

Sten Tolgfors

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:479 Stöd till oppositionen på Kuba
av Birgitta Ohlsson (fp)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 maj 2007.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 20 april 2007

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

4 § Angrepp mot informationssystem

Föredrogs

justitiekommitténs betänkande 2006/07:JuU13

Angrepp mot informationssystem (prop. 2006/07:66).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 8 §.)

*Frågor om kommunal
demokrati m.m.*

5 § Frågor om kommunal demokrati m.m.

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU9

Frågor om kommunal demokrati m.m.

Anf. 1 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att förklara att jag självfallet står bakom alla mp-reservationer, men för tids vinnande avstår jag från att yrka bifall till dessa.

Betänkandet handlar om olika demokratifrågor, bland annat majoritetsstyre, småpartispärr i val till kommunfullmäktige och rätt att ta ut trängselavgift. Jag tänkte dock ta upp ett antal andra frågor i mitt anförande.

Den tekniska, sociala och ekonomiska utvecklingen har gett oss ett samhälle som på många sätt är rikare och mer jämställt än det vi hade i början av förra seklet. Samtidigt har inte det demokratiska systemets sätt att arbeta utvecklats särskilt mycket. Vi har ungefär samma representativa demokrati nu som då. Enligt min mening är det dags att få till en ny stor diskussion om demokratins former.

Miljöpartiet de gröna skiljer sig, vågar jag nog säga, från de andra partierna i synen på demokrati. Vi litar på medborgaren och anser att han eller hon är kompetent och ansvarstagande nog att vara med om att fatta beslut som han eller hon berörs av.

Besluten blir bättre när fler är inblandade. Direkt är bättre än indirekt, ofta är bättre än vart fjärde år, och medbestämmande är bättre än utanförskap. Jag anser att demokratin behöver förändras i flera avseenden för att bli mer direktdemokratisk och för att öka medborgarnas inflytande.

En viktig förändring är att låta medborgarna komma in i början av beslutsprocessen och inte bara, som i dag, bjudas in för att ta ställning till färdiga förslag. Till exempel bör kommunala rådslag om den kommunala budgeten prövas och utvecklas.

Det bör också införas en obligatorisk rätt för medborgarna i en kommun att väcka förslag i fullmäktige, så kallade medborgarförslag. Nämndsammanträden bör också vara öppna för allmänheten i alla kommuner och inte, som nu, bara i dem som bestämmer det.

Om jag fortsätter resonemanget kring vad vi kan åstadkomma i en modern demokrati bör dagens informationsteknik innebära helt nya möjligheter att få in synpunkter från medborgarna utan att de fysiskt behöver ta sig till en vallokal, ett fullmäktigesammanträde etcetera.

Enligt min mening bör dessa möjligheter utnyttjas mycket mer än i dag, bland annat genom att man i större politiska ärenden kompletterar dagens remissförfarande med ett tidigt och brett rådslag som till stor del är Internetbaserat. Samtidigt måste dock hänsyn tas till att människors tillgång och tilltro till Internet varierar.

Vidare kan en sådan knapptryckardemokrati inbjuda till snabba, ogenomtänkta beslut. Därför är det framför allt möjligheten till initiativ, inklusive namninsamling för folkomröstning etcetera, och en fördjupad politisk debatt på Internet som bör stimuleras. Regeringen har en del att vidareutveckla för att främja en sådan utveckling.

En annan del av demokratin handlar om vid vilken ålder människor får reella möjligheter att påverka och ha inflytande i den demokratiska processen. Jag anser att det för samhället är angeläget att låta även yngre personer påverka utvecklingen i större utsträckning än i dag.

Det finns många positiva exempel på hur kommuner har låtit ungdomar ned till elva år – de som går i fjärde klass – delta i lokala kommunala beslutsprocesser. Självfallet kommer denna tidiga möjlighet att ha betydelse för hur ungdomarna ser på demokrati och utanförskap.

Barns möjlighet till inflytande bör enligt min mening stärkas. Det kan handla om sänkt rösträttsålder eller om att stärka barns inflytande i beslutsprocessen.

Låt oss möta framtiden med att ge människor möjlighet till ökat deltagande och utvecklad svensk demokrati.

Anf. 2 PHIA ANDERSSON (s):

Herr talman! I detta betänkande behandlas 35 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2006 som rör kommunal demokrati och kompetens med mera.

Vi socialdemokrater har inga reservationer, då det hänvisas i remissvaren till pågående utredningar. Framför allt kan Grundlagsutredningen nämnas. Den har i uppdrag att göra en samlad översyn av regeringsformen. Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2008. Dessutom kan nämnas Ansvarskommitténs slutbetänkande *Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft* som nu remissbehandlas. Båda dessa utredningar behandlar de förändringar som flera motionärer vill åstadkomma.

Då medborgarinflytandet berörs i flera motioner vill jag lyfta fram vikten av det kommunala självstyret och möjligheten för kommuninvånare att påverka beslut och att delta i demokratiska beslutsprocesser.

I kommunallagens inledningsparagraf fastslås att demokratin gäller som grundläggande princip för alla kommuner och landsting. Hur den kommunala demokratin ska utformas konkret har i stor utsträckning ansetts vara en fråga för varje kommun respektive landsting att själva besluta om. Det bör med andra ord inte vara en uppgift för staten utan för kommunerna och landstingen själva att inom ramen för sitt självstyre besluta hur formerna för den lokala demokratin och invånarnas direktinflytande ska ske.

Konstitutionsutskottet har tidigare ställt sig bakom beslutet om ändringar för att förenkla medborgarförslag. Ändringen träder i kraft den 1 juli 2007 och syftar till att ge redskap för direktinflytande för kommunerna. Förenklat medborgarförslag innebär bland annat att fullmäktige ska kunna överlåta till styrelse eller nämnd att besluta i ärenden som väcks genom medborgarförslag.

Viktigt är också att betona barns möjligheter att påverka. I maj 2006 beslutade den tidigare regeringen att överlämna skrivelsen *Ett Sverige för barn – redogörelse för regeringens barnpolitik* till riksdagen. I skrivelsen redovisas bland annat insatser för att öka barns och ungas aktiva deltagande i samhällslivet.

I november 2006 beslutade den nuvarande regeringen att återkalla nämnda skrivelse med hänvisning till att man avser att återkomma till riksdagen med en redogörelse för barnpolitiken och dess inriktning under våren 2007.

Vi socialdemokrater kommer alltid att värna människors möjligheter att genom brukarinflytande påverka den kommunala servicen och att genom medborgarinflytande påverka beslut som rör deras vardag. Detta är lika viktigt vare sig man är gammal eller ung. Men det är också viktigt att rätt beslut fattas på rätt nivå i samhället.

Med detta sagt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 3 KARL SIGFRID (m):

Herr talman! Jag riktar ett tack till de ledamöter vars motioner utgör grunden för det här betänkandet om kommunal demokrati. Utskottet har haft att behandla frågor om vilket inflytande medborgarna ska ha över kommunindelningar, huruvida kommuner ska få införa trängselavgifter och mycket annat.

När vi tar ställning till hur den kommunala demokratin ska utformas finns det ingen mall att följa. Det går inte heller att enbart luta sig tillbaka på traditioner. Som flera motionärer har påpekat förändras hela tiden demokratins förutsättningar, ofta till det bättre genom att möjligheterna att kommunicera blir mer utvecklade och genom att betydelsen av fysiska avstånd minskar. Demokratiska traditioner måste väga tungt, men vi måste hela tiden ifrågasätta demokratins begränsningar.

Till vilka delar är begränsningarna en nödvändig del av systemet, och till vilka delar är de resultatet av tidigare tekniska begränsningar som utvecklingen nu har röjt undan? Det är en av de grundläggande frågor som bör genomsyra hela arbetet med den kommunala demokratin.

En annan grundläggande fråga är var gränsen ska gå mellan den lokala demokratin och den statliga styrningen. En förutsättning för att medborgarna över huvud taget ska vara motiverade att delta i beslutsfattande är att kommunen är garanterad ett stort självbestämmande. Det

kommunala självbestämmandet bör innebära att olika kommuner löser sina uppgifter på olika sätt. Kommuner bör också kunna prioritera olika för att få mångfald och därmed sprida goda exempel. Det kanske viktigaste av allt är att olika kommunala strategier också ska få ge olika utfall. Kommuner som driver en sund tillväxtpolitik ska inte bestraffas med skatteutjämningsavgifter som i sin tur används för att hålla dåligt skötta kommuner under armarna. Kommunal demokrati är inte bara rätten för medborgarna att fatta beslut utan det är också att ta ansvar för de konsekvenser som kommer av de beslut man har fattat.

Med de kommentarerna vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 4 STEFAN TORNBERG (c):

Herr talman! Enligt regeringsformen utgår all makt från folket, och det är vi i riksdagen som är uttolkare av denna folkets vilja. Vi har den uppgiften – det är bra – men samtidigt kan det kännas lite bakvänt som centerpartist och federalist att diskutera kommunal demokrati utifrån den synpunkten. Med den synen lyfts makten upp underifrån, att fatta rätt beslut på rätt plats, och på den lokala nivån ska man *inte* vara beroende av vår vilja och vårt uttolkande av folkets vilja. Det är människorna själva som lokalt ska avgöra vilken beslutskompetens de har och vilka frågor som de vill lyfta upp till nästa nivå.

Inte desto mindre är detta en viktig debatt att föra också i denna kammare. Det handlar mycket om att få en fortsatt diskussion om makt-delning. Vilken ansvarsdelning ska vi ha i samhället, och vilket ansvars-tagande ska vi som politiker utöva på olika nivåer? Inte minst ska väljarna i direkta val ställa oss till svars – tillsätta oss och avsätta oss. Det är viktigt att vi i det sammanhanget slår vakt om de representativa valen, men de får inte stå i motsättning till en diskussion om hur vi ska utveckla formerna för mer direkt medborgarinflytande.

Det finns folkomröstningar, men vi borde ännu mer diskutera olika former av rådslag. Det ska finnas en öppenhet inför en sådan diskussion, utifrån lokala förhållanden, sakfrågor och sammanhang.

Herr talman! Det här leder till mångfald i vårt Sverige, som också är en demokratisk styrka. Det ger möjligheter för oss att möta de utmaningar som ett ständigt föränderligt samhälle leder till.

Mikael Johansson pratade om att lita på medborgarna. Det är självklart det som är grunden i vår demokrati. Det är medborgarna som har gett oss uppdraget. Vi måste också kunna lita på det civila samhället. Allt kan inte lösas av oss politiker. Vi måste ta vara på det civila samhället som finns runt om oss, organiserat i föreningar och folkrörelser men också mer eller mindre oorganiserat. Mycket av det civila samhället är också det som rör sig i det vardagliga umgänget mellan medborgare i vårt land.

Jag ser också framför oss en möjlighet till det som kallas den sociala ekonomin, det vill säga vad den tredje sektorn i vår samhälls ekonomi kan innebära för att ta vara på de möjligheter som finns. Över huvud taget tycker jag att engagemanget från motionärerna och diskussionen i dag bör handla om det lokala uppdraget, det lokala engagemanget, som bär mycket av vårt samhälle.

Tidigare nämndes Grundlagsutredningen och Ansvarskommittén. Från demokratisk synpunkt i allmänhet, men också från kommunaldemokratisk synpunkt i synnerhet, står vi inför mycket intensiva år då vi ska diskutera det framlagda förslaget från Ansvarskommittén men också det väntade förslaget från Grundlagskommittén och det öppna arbete som pågår där.

Ansvarskommitténs förslag bygger inte på federalism utan på ett bibehållande av nationalstaten. Från centerpartistisk utgångspunkt är det mer av det gamla Centerpartiet med decentralisering än det nya Centerpartiet med federalism. Jag tror att Ansvarskommitténs förslag är ett steg åt rätt håll. Framför allt gäller förslaget den kommunala och regionala nivån. Det är de lokala sammanhangen som kommer att få det stora genomslaget i de regionkommuner som föreslås.

Inte minst tycker jag att Ansvarskommitténs betänkande återupprättar de små kommunernas förmåga. Ansvarskommittén konstaterar att det inte finns något samband mellan kommunernas storlek och förutsättningarna att klara välfärden. Många småkommuner står inför särskilda utmaningar, inte minst i min egen hembygd i Norrbotten. Men det beror inte på storleken, utan det beror på andra utmaningar – demografi, befolkningstäthet och så vidare. Det är viktigt, för att kommunerna i vårt land ska klara utmaningen, att vi underlättar samverkan, bland annat genom avbyråkratisering.

Inte minst behöver vi se över statens styrning av kommunsektorn. I dag finns mer än 1 500 lagar och förordningar som direkt styr kommunsektorn. Dessutom finns det en omfattande gråzonsstyrning med riktlinjer, handlingsplaner och annat.

Herr talman! Det är viktigt att vi skyddar det lokala självstyret i våra handlingar och i våra diskussioner. Jag skulle gärna se att Grundlagsutredningen kommer fram till hur det lokala självstyret kan skyddas i den svenska regeringsformen. Men det är också viktigt att vi stärker det civila samhället och släpper loss den lokala kraften så att inte våra föreningar reduceras till de kravmaskiner de ofta tvingas att bli utan i stället tillåts bli delaktiga i vårt samhälle, i den sociala ekonomin och i ansvarstagandet för det lokala samhället. Idealet, herr talman, är den demokrati vi utövar vid köksbordet.

Anf. 5 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Den kommunala demokratin är betydelsefull, och den borde bli ännu mer betydelsefull enligt mitt synsätt. Kommunerna har i dag inte särskilt stora befogenheter enligt regeringsformen. Det står att det ska finnas kommuner och att kommunerna har beskattningsrätt. Bland statsvetare och författningsjurister pågår en diskussion om de svenska kommunerna egentligen bara är statliga förvaltningsorgan och att det inte finns så mycket av reell lokal demokrati som de kan utöva.

Vi måste fundera mycket på dessa frågor och hitta lösningar för att förstärka den kommunala demokratin. Själv fick jag i samband med en debatt för några år sedan en idé. Det går inte att ha detaljerade föreskrifter i regeringsformen eftersom den inte är uppbyggd på det sättet. Men det går att ha en liknande lösning som den som finns för riksdagsordningen. I riksdagsordningen finns huvudbestämmelser som kräver kvalificerad majoritet, och sedan finns tilläggsbestämmelser som kräver enkel

majoritet. Sedan går det att tänka sig en kommunal ordning som ger ett betydande område för kommunerna att själva hantera sina befogenheter och kompetenser. Då skulle inte staten utan vidare nu och då kunna ingripa och kasta omkull det kommunala beslutsfattandet. Det har skett vid några tillfällen. Därför ska man hitta en avvägning.

Som många har varit inne på tidigare bereds den här frågan i Grundlagsutredningen. Vi har inte några tydliga direktiv, men vi är fria att ta upp de frågeställningarna. Det kommer vi att göra på ett eller annat sätt.

Det intressanta är att många av de frågor som behandlas i betänkandet är lagda på Grundlagsutredningen utan att vara grundlagsfrågor. Det är kanske lite märkligt. Men det hänger ihop väldigt mycket med valsystem i övrigt, så ur det perspektivet är det inte så konstigt.

Det skulle alltså behöva vara så att subsidiaritetsprincipen – den är enkel till sin konstruktion men kanske svår att uttala och stava till – fick genomslag även i synen på den kommunala verksamheten, att närheten till människorna fick utslag i den lokala demokratin på ett reellt sätt.

Mikael Johansson tog upp en intressant diskussion om direktdemokrati och representativ demokrati. Jag måste säga att jag hyllar den representativa demokratin därför att jag tror att den ger långsiktighet, stabilitet och sammanhang och befinner sig i en kontext. Om man inför väldigt mycket av direktdemokratiska inslag kan man få problem med populistiska svängningar eller tillfälliga svängningar.

Man kan bara jämföra med det som vi jobbar med för närvarande i utskottet, med granskningsverksamheten. Om man skulle överlåta KU:s granskningsverksamhet till mer direktdemokratiska inslag undrar jag hur det skulle gå. Det är bara ett exempel på att den representativa demokratin behövs, just på grund av komplexiteten, som alla medborgare inte kan förväntas ha.

Det finns en mängd frågeställningar som tas upp i betänkandet, men många av dem hänvisas till Grundlagsutredningens arbete. Andra visar att vi har betydande frihet för kommunerna att agera med en viss flexibilitet, till exempel när det gäller öppna nämndsmanträden och så vidare.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 6 MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! I all korthet skulle jag bara vilja reagera på en sak som Karl Sigfrid sade i sitt anförande.

Han började prata om den kommunala demokratin och det som beskrivs i det betänkande som vi i dag hanterar, men i slutet av anförandet kom han också in på kommunal ekonomi. Han sade ungefär så här: Det är fel att bra skötta kommuner ska behöva dela med sig av sina pengar till dåligt skötta kommuner. Därefter attackerade han det kommunala skatteutjämnningssystemet och sade att de från moderat sida inte gillar det.

I praktiken säger han då att kommuner där rika människor bor måste få mer pengar och kommuner där de fattiga människorna bor måste få mindre pengar.

Det finns en del kommuner som har satt det här i system. Vi har ett antal sådana i min hembygd, kommuner som inte vill ha in fattigt folk i sina kommuner – Vellinge, Staffanstorp, Lomma etcetera. Det finns en

del kommuner som säger att de inte bygger några hyresrätter, inte tar emot några flyktingar och inte vill ha in fattigt folk i sina kommuner.

Karl Sigfrid ska alltså bygga på denna orättvisa med att dessutom attackera det kommunala skatteutjämningsystemet. Han säger att trots att denna orättvisa finns redan i dag ska vi bygga på den genom att kommuner där de allra rikaste bor ska få ännu mer pengar.

Karl Sigfrid företräder ett parti som kallar sig Nya moderaterna. Då är min fråga: Vad är det som är nytt med detta? Är detta inte samma politik som Moderaterna alltid har stått för, det vill säga i områden där de rikaste bor ska man få mer pengar, och i områden där de fattigaste bor ska man få mindre pengar?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 8 §.)

6 § Trossamfund

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU13
Trossamfund.

Anf. 7 MARIANNE BERG (v):

Herr talman! I ett tidigare betänkande lyfte inte Miljöpartiet fram sina reservationer, och nu står jag med makten inför dagens votering om klockan ska ljuda eller inte, eftersom det i detta betänkande är endast Vänsterpartiet som har två reservationer. Jag får grunna på detta så länge jag håller mitt anförande, herr talman.

I vår motion tar vi upp behovet av att förbättra rättsskyddet för den enskilde mot registrerade trossamfund som får hjälp av staten med att ta in avgifter. Vi tar också upp behovet av att utvärdera avgiftslagen och att i framtiden jämställa religiösa föreningar med andra privata föreningar vad gäller sättet att finansiera verksamheten.

Vårt nuvarande system, där registrerade trossamfund kan få hjälp av staten via Skatteverket med indrivningar av medlemsavgifter, innebär problem ur rättssäkerhetssynpunkt. Det är knepigt som det är i dag när en person som bestrider skyldigheten att betala hänvisas till trossamfundet i fråga. Om detta agerande inte leder till någon rättelse måste den enskilde vända sig till domstol. Detta strider mot rättsprinciper som gäller tvister i andra sammanhang.

Vänsterpartiet anser att trossamfund ska jämnställas med övriga ideella organisationer, men i väntan på att så sker anser vi att den enskildes rättssäkerhet måste stärkas.

Det är många personer som har upplevt att deras integritet kränkts när de blivit debiterade en avgift av trossamfund som de inte tillhör. De har upplevt sig rättslösa inför samfundets möjlighet att rapportera dem som avgiftskyldiga utan deras aktiva medgivande. Detta är ett stort problem.

Herr talman! Det är just denna problematik som Vänsterpartiet vill se en förändring av. Åtgärder måste vidtas för att säkerställa att de som inte är medlemmar i något trossamfund slipper ligga ute med pengar till dess de vinner mot trossamfundet.

En sak som kan åtgärda detta är att ändra lagstiftningen så att Skatteverket, om de ska ha kvar uppdraget, omedelbart ska avbryta uppbörden och betala tillbaka redan inbetalade avgifter om den enskilde bestrider betalningsansvar. Staten kan sedan kräva tillbaka eventuella pengar som betalats ut till trossamfunden. Det ska inte behöva vara som det är i dag, att den enskilde som blivit drabbad själv måste gå vidare till en domstolsprövning. Människor ska helt enkelt rakt av kunna uppge att de inte är medlemmar och därmed slippa betala.

Herr talman! Staten stöder eller, rättare sagt, som jag vill uttrycka det, sponsrar många trossamfund i Sverige i dag, närmare bestämt 22 stycken, till en årlig kostnad av ca 50 miljoner. Vänsterpartiet anser att staten inte ska gå in med pengar till samfund som bryter mot samhällsdemokratiska grundläggande värderingar, det vill säga alla människors lika värde.

I Sveriges Television den 3 april togs i programmet Existens upp olika frågor kring just dessa värderingar, alla människors lika värde. I programmet ställdes tre frågor till företrädare för trossamfunden.

På frågan om könsneutralt äktenskap svarade 2 samfund att de var för könsneutralt äktenskap. 15 trossamfund svarade att de var emot. 5 svarade att de inte visste eller inte hade tagit ställning i frågan.

Denna fråga är högaktuell och omdiskuterad. Ska staten sponsra organisationer som på ett så klart och tydligt sätt diskriminerar homosexuella? Nej, det anser Vänsterpartiet definitivt inte.

En annan fråga var hur dessa 22 trossamfund ställde sig till kvinnliga religiösa ledare, präster och dylikt. 17 sade att de var för kvinnliga präster och ledare. 3 var emot, och 2 samfund visste inte eller hade inte tagit ställning.

Svaret på denna fråga var något mer positivt än svaret på den första, men för den delen definitivt inte tillfredsställande. Detta är klar och tydlig könsdiskriminering bland svaren.

Den tredje frågan som togs upp i programmet gällde rätten till abort. Där svarade elva samfund att de var för den abortlagstiftning vi har i dag. Sex var emot, och fem samfund hade inte tagit ställning eller visste inte hur de skulle svara i frågan.

Är detta tillfredsställande? Nej, definitivt inte. Vi har en abortlagstiftning, och den kan inte bara viftas bort, nonchaleras eller brytas mot.

Vi vet att det finns samfund som har dessa åsikter – det är absolut ingen nyhet för oss. Men det är inte okej att staten finansierar dessa verksamheter.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att Vänsterpartiet anser att staten inte ska sponsra trossamfund som strider mot samhällets grundprinciper, demokrati och människors lika värde.

En del människor vill ha det till att Vänsterpartiet vill förbjuda trossamfund eller reglera deras åsikter. Men det är helt felaktigt. Vad Vänsterpartiet anser är att staten inte ska ge medel, det vill säga skattemedel, till samfund som inte uppfyller det mest grundläggande: människors lika värde. Staten måste granska dessa samfund liksom man granskar andra organisationer och verksamheter.

Nu återkommer jag till voteringsklockan. Jag avstår i dag från att utöva den makt över klockans signal jag kunde ha haft i dag. Men jag står självfallet bakom Vänsterpartiets två reservationer i betänkande KU13.

Anf. 8 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s):

Herr talman! Varje år hamnar frågorna om trossamfund på KU:s bord. De som inte var nöjda med uppgörelsen år 2000 är förstås inte nöjda i dag heller. Men det var 50 års utredning och 3 300 remissinstanser som man tog hänsyn till då. Det var ingen uppsplitande skilsmässa, utan det var en separation i samförstånd.

Det har gått sju år sedan uppgörelsen. I många fall kan man tycka att sju år är en lång tid, men med hänsyn till bakgrunden i det här ärendet är det inte så lång tid.

Låt mig gå in på de frågor som tas upp i de motioner som behandlas i betänkandet. Man tar upp lagen om trossamfund. Visst kan man diskutera om vi ska ha en lag som tar upp specifika frågor som gäller trossamfund, men det var också en del av uppgörelsen att man skulle ha detta vilande på en konstitutionell grund. Det var en grundläggande bestämmelse att det skulle vara en öppen folkkyrka som skulle vara rikstäckande, och man reglerade hur man skulle hantera de arkiv och handlingar som staten också var inblandad i, till exempel sådant som sedan lyftes över till folkbokföringen men som tidigare hade hanterats av kyrkan.

Det var rimligt att man antog lagen om trossamfund och lagen om Svenska kyrkan, också för att få en likaberättigad situation för de andra trossamfundet. Då blev det två lagar.

Fri församlingstillhörighet är den andra punkten bland förslagen till riksdagsbeslut. Det har också diskuterats mycket och diskuteras i dag ganska intensivt inom kyrkan. Det finns saker som kommer att falla ut 2010, bland annat kulturarvet. Det är också en av de saker som kyrkan har fått ta ansvar för och också har fått statliga pengar för. Uppgörelsen om detta löper ut 2009, så inför 2010 är det en öppen fråga. Nu har kulturministern sagt att detta uppdrag troligen måste fortsätta och att det måste fortsätta falla ut pengar. Men jag vet att det finns saker som kyrkan vill ta upp i samband med de diskussionerna. Fri församlingstillhörighet är en sådan sak.

Nu har vi ett samförstånd mellan två parter. Då känns det inte rätt att riksdagen går in och tar ett sådant beslut. Också detta beslut måste tas i samförstånd.

Den stora frågan är väl begravningsväsendet. Den har Riksrevisionen och KU behandlat tidigare under detta riksmöte. Det finns en hel del att göra, bland annat när det gäller tillsynen. Den förra regeringen var medveten om detta och hade samtal med länsstyrelserna. Den nya regeringen – utgår jag och utskottet från – för samtal och bevakar den här frågan. Det gäller utbildning och det gäller stöd till begravningsombuden.

Men man börjar också lära sig. Detta var en ny uppgift som man fick 2000. Jag läste senast att en församling i Linköping nu sänker begravningsavgiften på grund av att begravningsombudet har påtalat detta. Visst, man lär sig, och man får stöd. Men det behövs ännu mer. Även kyrkan själv jobbar mycket med den här frågan. Det biskopsbrev som kom i december 2006 tar också upp frågan hur detta ska hanteras och om man kan bli bättre på att ta till vara icke-medlemmarnas intressen.

Det finns 800 församlingar som har hand om detta i dag. De som har de största kostnadsproblemen är små församlingar som har många gamla kyrkogårdar som vi vill behålla. Vi vill ju inte radera ut sådant, för det är en del av vårt kulturarv. Men i en liten by är man få invånare som kan betala för detta. Därför diskuterar kyrkan också om det behövs någon form av utjämningssystem. Det är säkert en sak som kyrkan kommer att jobba vidare med. Jag vet att man gör det. Eventuellt får vi upp frågan här i riksdagen, men jag tror inte att det kommer att bli nödvändigt.

De frågor som Marianne Berg tar upp i sitt anförande har egentligen inte med KU att göra. Stödet till kyrkan och de andra församlingarna är en fråga för kulturutskottet. Vad vi däremot jobbar med är frågan om det ska vara tillåtet för de registrerade trossamfunden att få statlig hjälp med att få in sina avgifter. Det är i dag åtta trossamfund som utnyttjar den möjligheten.

Det har funnits några problem. För Svenska kyrkan har det gällt brytdatumet den 1 november. Man har inte uppmärksammat detta, och i december har man sedan kommit på att man kanske inte har råd att betala sin kyrkoavgift eller att man vill gå ur kyrkan av något annat skäl, och då har det varit en månad för sent. Detta har varit ett problem för Svenska kyrkan. Man har försökt att jobba med detta genom information. Det har gällt inte bara Svenska kyrkan utan också de övriga trossamfund, så att man är medveten om detta.

Katolska kyrkan har ett annat sätt att registrera sina medlemmar. Detta har KU också haft på dagordningen. Vi har haft katolska kyrkan hos oss i utskottet. Bara för någon vecka sedan kunde jag läsa i Kyrkans tidning att det förekommer att människor inte känner sig tillfreds med beslutet, men de får i så fall rättelse. Katolska kyrkan sätter sig inte emot det. Man gör rättelser om människor begär det. Det är inte heller alla medlemmar som betalar. Ungefär 90 procent av katolska kyrkans medlemmar betalar.

Jag tror heller inte att det i dag finns skäl att ändra på den statliga hjälpen med medlemsavgifterna. Detta var också en del i överenskommelsen – inte bara Svenska kyrkan skulle få det, utan man skulle utvidga hjälpen så att den skulle erbjudas de andra trossamfund också.

Det finns säkert mycket att göra. Jag tror att denna överenskommelse, som efter mycket utredande kom till stånd 2000, kommer att behöva bestå. Men det kommer att behöva ske justeringar. Jag har själv fått en inbjudan från Växjö stift till att diskutera den här frågan. Kyrkan är alltså aktiv i de här frågorna. Kanske övriga ledamöter också kommer att få sådana inbjudningar.

Det som skedde i samförstånd bör också i framtiden ske i samförstånd. Vi har ett kulturarv, och vi kan inte bara lägga Svenska kyrkans tidigare verksamhet till handlingarna och helt avhända oss möjligheten till viss form av styrning. Det gäller många saker som staten tidigare har haft ansvar för.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Anf. 9 EVA BENGTSON SKOGSBERG (m):

Herr talman! I det här betänkandet, KU13, behandlas tolv motioner från allmänna motionstiden i höstas, som berör bland annat trossamfundet och begravningsverksamheten. Samtliga motioner avstyrks av utskottet, men jag vill ändå beröra en del av dem.

I två motioner föreslås att man ska likställa trossamfund med ideella föreningar och sekulära livssynsorganisationer. Jag kan inte riktigt hålla med Marianne Berg där. Jag är själv medlem både i Svenska kyrkan och i flera ideella organisationer, och jag har väldigt svårt att likställa dessa.

Den andra frågan, som jag tycker är intressant i fråga om motioner, gäller att det ska vara fritt att välja församling. Som moderat är man ju mycket för det här med fritt val av skola, barnomsorg, vård och omsorg – ja, hela vägen. Därför är det väldigt svårt att förstå att man inte skulle kunna välja vilken församling man vill tillhöra.

Man ville att den reglering som gjordes när kyrkan och staten skildes åt skulle hålla över en lång tid, men den här frågan är ofta uppe till diskussion. Vid 2001 års kyrkomöte beslutade man att tillsätta en utredning som förutsättningslöst skulle analysera och klargöra problemen och konsekvenserna. År 2004 överlämnades ett utredningsbetänkande till kyrkostyrelsen. Och under 2005 års kyrkomöte behandlades frågan om friare församlingstillhörighet. Så det är en fråga som ständigt är på tapeten.

Det är svårt att överblicka alla konsekvenser som ett bifall till motionen skulle medföra. Bland annat kan det bli ekonomiska svårigheter för vissa församlingar. Kyrkan har ju som krav att den ska vara en folkkyrka; den ska vara rikstäckande. Det kan vara svårt att uppfylla. Men alla sådana saker får man titta närmare på, och man gör det. Frågan är, som sagt, levande.

När det gäller begravningsverksamheten finns det en motion där man vill att Svenska kyrkan endast ska vara skyldig att ha denna verksamhet för medlemmar. Och i en motion tycker man att monopolet ska upphöra.

Församlingen behöll ju detta efter skiljandet från staten. Det har varit diskussioner om kommunerna ska överta det, och kommuner kan få överta det i speciella fall. Men i Svenska Kommunförbundets remissyttande motsatte man sig att obligatoriskt handha denna verksamhet. Man har också sagt att det är viktigt att det bara finns en huvudman. Man vill alltså ogärna dela på det så att kommunen har en del och Svenska kyrkan en del. Svenska kyrkan har nu, som det är upplagt på de flesta ställen, skyldighet att tillhandahålla gravplatser för alla, även för dem som står utanför kyrkan.

Jag vill ta upp ytterligare en motion. Den handlar om kroppsmetaller och var de ska få begravas. Vid kremering får de inte plats. I en del länder kan man skriva på ett intyg om att pengarna för dessa ska skänkas till välgörande ändamål. Och de här motionärerna tycker att det vore bra om man kunde införa den möjligheten även i Sverige. Nu begravs de delar som inte får plats i en urna på annan plats, på vigd jord men separat från det övriga. Detta är en fråga som jag gärna tar mig an igen när jag har satt mig in i det lite bättre.

Herr talman! Jag avslutar med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga motioner.

Anf. 10 MAURICIO ROJAS (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer – det är två stycken. Jag menar inte att de är ointressanta eller att det inte skulle finnas anledning att diskutera en hel del saker. Det gäller framför allt principiella ställningstaganden. Det gäller de mycket komplexa relationer mellan stat och religion och kyrka som, som vi alla förstår, håller på att växa till mycket viktiga frågor i vårt samhälle.

Det är en global trend där religionen får mer och mer betydelse. Det finns också vissa inriktningar inom vissa religioner där man gör anspråk på att åter reglera mer av det sociala livet. Det vet vi också. Det här är ett tema som hör till framtiden, och det är mycket viktigt att i alla fall börja diskutera det.

Vi har också en fråga om jämställdhet mellan olika religioner och mellan kyrkan och sekulära organisationer. Det är också en viktig fråga för framtiden. Vi ser en tendens, att vissa sekulära grupper försöker erbjuda alternativ till de klassiska funktioner som kyrkan och trossamfundet har haft. Det här är känt. I Norge finns det en lagstiftning som i princip gör det möjligt för humanister och andra grupper att få samma behandling som kyrkor och trossamfund har fått. Jag tror att det ska finnas en öppenhet inför den här utvecklingen.

Komplikationen här är att allt leder tillbaka till principbeslutet från 1995, som har reglerat separationen eller skilsmässan mellan staten och kyrkan. Det var, som har påpekats, inte något enkelt beslut. Det tog många år att komma dit. Men det betyder inte att det inte borde förändras inom en viss framtid. Jag tror att det finns anledning till det. Anledningen är inte att det var fel då, utan att samhället utvecklas mycket fort.

Genom invandring och globalisering får vi ett samhälle som inte bara är mångkulturellt eller multietniskt utan också mångreligiöst. Vi ser att nya religioner som inte har varit så vanliga i Europa växer. Det växer också ett anspråk på att man ska bli behandlad på samma sätt eller kanske till och med på ett lite annorlunda sätt, eftersom man uppfattar sig som lite annorlunda.

Här finns det en spänning som vi inte kan förneka mellan vår gamla religion, den som historien har gett oss, och de här nya yttringarna. Vi måste förstå att detta kan vara väldigt irriterande och uppfattas som problematiskt av dem som inte har samma historia som de flesta svenskar har. Det kan handla om att man ska vända sig till Svenska kyrkan för att få någon begravd. Vi kan säga att det är oproblematiskt, men jag kan försäkra att det inte är oproblematiskt. Åtminstone jag känner människor som upplever detta som mycket problematiskt, och det ska vi ta hänsyn till.

Vi vet att det finns en kompromiss när det gäller hur vi ska göra saker och ting. Men vi har fler och fler medborgare som kan uppleva detta som problematiskt. Och det här är någonting som jag tror undervärderas i svensk debatt.

Det svenska samhället är utan tvekan mycket sekulariserat. Jag har läst undersökningar där det sägs att det inte någon annanstans finns så många människor som inte tror på något annat än vad vi har här på jorden. Det stämmer antagligen. Därför behandlar vi många gånger frågorna

om tro och kyrka och mycket annat som mycket enkla och ganska okomplicerade frågor.

När skolan ska avslutas går vi till exempel in i kyrkan och gör någonting där. Många svenskar säger: Det är bara symbolik. Kyrkan betyder ingenting.

Men säg det till en person som kommer någon annanstans ifrån, att kyrkan inte betyder någonting. Jag har faktiskt sett många föräldrar som vägrar att vara med på de här ceremonierna för att de äger rum i en kyrka. De kan inte sluta tro att kyrkan betyder något, att korset betyder något, att vi har en historia som fortfarande betyder något. Vi kan säga att det här inte betyder någonting, att det är våra traditioner, lite roliga saker. Men jag tror att vi måste inse att vi har ett samhälle där det i dag finns olika ståndpunkter. Och vi måste respektera dem. Därför tror jag att de här frågorna kommer att komma tillbaka och bli mycket viktiga.

Det finns tre motioner som jag kort vill kommentera. Den första är från Marianne Berg och andra vänsterpartister om att man egentligen ska likställa trossamfund med andra ideella organisationer. De vill börja med att avskaffa den konstitutionella särställning som de här samfundet har. I princip tycker jag att det här är helt korrekt. Jag tror att vi i det här mycket mångfasetterade samhället måste sträva efter en klar uppdelning mellan det sekulariserade – och staten ska vara helt sekulariserad – och religionen, som för mig ska vara en privat religion.

Sammanblandning kan accepteras så länge vi har en rätt så okomplicerad bild, kanske en eller två religioner. Ofta har vi haft en, olika kyrkor och olika tolkningar, men det finns en konsensus. Men med alla de sammanblandningar som vi har diskuterat och som finns i betänkandet, till exempel när det gäller begravning och att staten ska blanda sig i och driva in pengar till samfundet, blir det omedelbart mycket mer komplicerat.

Då finns det två vägar som vi kan följa. Den ena är att ge fler och fler trossamfund samma rättigheter, till exempel att staten ska driva in pengar för fler och fler, att andra också ska ha en viss särställning. Jag tror inte att det är den väg vi ska gå. Jag tror att den vägen är oerhört problematisk. Vi vet vilka krav som ställs från den kyrka som vi känner till, men vi vet inte vilka krav som kommer att resas i morgon av andra trossamfund. Vi vet redan att vissa, till exempel muslimska organisationer, har sagt att de vill att deras imamer ska få blanda sig i något som vi tycker borde vara en helt civil process, en skilsmässa mellan man och kvinna.

Vi accepterar sammanblandningar för vår kyrka men inte de andra sammanblandningarna: Vi accepterar inte att ge er vissa funktioner som vi tycker ska vara civila. Jag tror att det enda sättet att undvika den diskussionen är att klart definiera gränsen mot det sekulära. Där finns staten och skolan för mig, skolplikten till exempel som är en del av våra medborgerliga plikter. Där ska vi inte blanda in trossamfund och annat. Det ska vara en konsekvent linje. De frågor som vi diskuterar här har en bäring och landar i väldigt viktiga och kontroversiella saker.

I princip delar jag den inriktning som vänsterpartisterna föreslår. Där emot är jag inte mogen att gå med på att vi förändrar den saken nu. Vi måste börja tänka på det.

Två av mina partivänner, Birgitta Ohlsson och Barbro Westerholm, föreslår den andra vägen. Vi ska ge humanister och andra sekulära livs-synsorganisationer, som det heter nu med ett lite norskt uttryck, samma rättigheter. Vi ska öka sammanblandningen. Vi ska ge fler organisationer samma typ av speciell ställning i samhället.

Som sagt tror jag inte på den linjen. Jag förstår att mina partivänner har gått på den linjen för att de inte vill skilja på olika trosinriktningar och religioner. Det begriper man. Men jag tror att själva ansatsen att ge fler och fler rätt till att blandas samman med det som borde vara det statliga inte är rätt.

Till sist kommer jag till avskaffandet av Svenska kyrkans begravningsmonopol. Jag tror att vi här måste tänka lite mer kortsiktigt. Det här kan vi antagligen inte vänta med. Jag menar inte att vi ska göra det nu, men vi borde återkomma till det. Vi borde framför allt lyssna på alla dem som upplever detta som kränkande och problematiskt. Vi vet att det är så. Det finns utredningar och antydningar att det är så. Det här är mycket viktigt, inte minst för att vi inför de nya religionerna måste visa mycket respekt och förståelse, också för att sedan kunna säga att här går det en linje som vi inte får passera och som vi är överens om.

Om vi är väldigt avvisande och inte lyssnar till saker som jag tycker är mycket befogade, som till exempel att man inte vill vända sig till Svenska kyrkan för att få någon begravd, tror jag att vi skapar en känsla hos människor att inte vara en del av det här samhället. Det kan tyvärr stärka de grupper som är mer militanta i meningen att de driver religionens krav på att verkliga reglera det sociala livet, det vi kallar för fundamentalism. Det vore en mycket olycklig utveckling. Vi ska lyssna noga och ta till oss de berättigade krav som finns så att vi också kan säga nej med mycket stark röst till det som vi inte tycker är befogat.

Anf. 11 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att förklara att jag missade själva justeringstillfället vad gäller det här betänkandet. Därför finns det inte med några reservationer från mp. Om jag hade varit med vid mötet skulle jag ha reserverat mig på alla beslutspunkter utom punkt 2. Jag vill ha det klarlagt i protokollet.

Jag väljer dock att för tids vinnande inte yrka bifall till några motioner eller reservationer. Om inte någon annan har någon annan åsikt kan vi undgå voteringen senare i eftermiddag som är tänkt.

Det är intressant med perspektivet att vi har jobbat fram en kompromiss som tog ungefär 50 år. Med anledning av det senaste inlägget från Mauricio Rojas torde det vara ganska uppenbart att vi inte kan vänta 50 år ytterligare med några förändringar. Det händer så pass mycket i samhället i dag som borde leda till att vi gör en del förändringar ganska snart. Jag tänkte ta upp en del av de åsikter som vi från Miljöpartiet vill driva som förändringsförslag i frågorna om trossamfund.

Det finns inskränkningar i riksdagsmajoritetens beslutsmakt, i grundlagarna och riksdagsordningen. Dessa lagar utgör de grundläggande reglerna för den politiska demokratin, men de anger inte politikens inriktning eller innehåll. De är motiverade av att snabba och ofta förekommande ändringar av reglerna under spelets gång, kanske till följd av

skiftande och tillfälliga majoriteter, undergräver den demokratiska processen.

Det finns dock ytterligare en kategori lagar där riksdagsmajoritetens vilja är inskränkt men där argumentet för denna inskränkning ter sig betydligt svagare. I 8 kap. 6 § andra stycket regeringsformen stadgas att det vid stiftande, ändring eller upphävande av lagar om trossamfund ska gälla samma regler som för riksdagsordningen: minst tre fjärdedels majoritet eller två beslut med mellanliggande val.

Herr talman! I vårt samhälle finns det en mängd ideella organisationer, politiska, fackliga, sociala, kulturella och så vidare. Lagregleringen av ideella organisationer är och ska vara så begränsad som möjligt. Staten ska inte utan trängande skäl reglera människors självorganisering. Det är därför märkligt att det finns en särskild lag om en kategori av ideella föreningar, lagen om trossamfund. Dessutom finns det en särskild lag för ett av dessa trossamfund, Svenska kyrkan, lagen om Svenska kyrkan.

Regeringsformens särbestämmelser om lagstiftning om trossamfund med den omotiverade inskränkningen av majoritetsprincipen bör upphävas. Dessa lagar tycker inte jag tillhör den kategori bestämmelser som motiverar särskilda regler som försvårar eller fördröjer deras ändring eller upphävande.

Religionsfrihet är grundlagsskyddad i annan form. Svenska kyrkans inre angelägenheter bör över huvud taget inte vara föremål för lagstiftning, och uppbördshjälpen är inte något som hör till den politiska demokratins grundläggande spelregler. Därför bör den nämnda paragrafen i regeringsformen upphävas.

Regeringen bör också återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som innebär att alla kommuner ska ha huvudmannskapet för begravningsverksamheten. Den 1 januari 2000 åtskildes Svenska kyrkan och staten, men inte fullt ut. Svenska kyrkan har på entreprenad uppdraget att begrava våra döda.

Svenska kyrkan har inte monopol på själva begravningsprocessen eller gudstjänsten men däremot på att tillhandahålla begravningsplats eller byggnad vid själva begravningen. En begravningsavgift tas ut av alla svenskar för detta ändamål. Uppemot 40 000 kronor samlas på detta sätt in via skatt under en svensk skattepliktig individs livstid.

Det är dags att skilja begravningsväsendet från Svenska kyrkan och låta ansvaret gå över till kommunerna. Dessa kan få i uppdrag att via avtal med berörda trossamfund reglera tillgången till och ansvaret för begravningsplatserna. För personer som inte tillhör något trossamfund får man överväga att inrätta kommunala begravningsplatser eller att teckna avtal om tillgång till begravningsplatser med ett eller flera trossamfund.

En sådan lösning möjliggör självfallet för olika trossamfund att samarbeta och för det offentliga att med en part teckna avtal om ansvar för flera trossamfunds behov av begravningsplatser.

Förutsättningarna för att ta ut en begravningsavgift bör ses över. I dag får man som skattskyldig i Sverige betala en begravningsavgift även om man inte tillhör Svenska kyrkan. Det är inte rimligt att människor som begraver sina avlidna på annat håll belastas med en kostnad för en tjänst de inte avser att använda.

Anf. 12 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Jag är genom demokratiska, öppna val i Sverige utsedd till riksdagsledamot. Det är jag väldigt stolt och glad över, och det tror jag att samtliga av oss 349 valda ledamöter i den här kammaren också är.

Jag är dessutom, herr talman, i likhet med Lars-Ivar Ericson och ledamoten Erik A Eriksson, också valt ombud på kyrkomötet – Svenska kyrkans högsta beslutande församling. Ledamoten Stefan Tornberg som sitter här i kammaren just nu har en dotter som även hon är ledamot av kyrkomötet, och det är även ytterligare drygt 200 personer. Det innebär att när jag nu talar så gör jag det huvudsakligen som folkvald – folkvald i Sveriges riksdag men även mot bakgrund av att jag är engagerad och aktiv i Svenska kyrkan.

Mitt inlägg börjar där Mauricio Rojas slutade. Jag tror nämligen att förhållandet mellan samhälle, stat och kyrkor och samfund kommer att bli viktigare och viktigare under de kommande åren. Vi ser det i Europa, och vi ser det i olika former av debatter men också i eruptioner i samhällsutvecklingen och i vår egen tid. Därför tror jag att just samspelet mellan religion, politik, stat och samhälle kommer att bli allt viktigare.

Jag tillhör dem som är glada över att vi bättre i dag än tidigare synliggör alla de Abrahams barn som finns i vårt land och i resten av Europa. Det finns någonting som förenar de grundläggande, stora religionerna – muslimer, judar och kristna. De sistnämnda kan indelas i de tre grupperna lutheraner, som vi i Sverige traditionellt har tillhört, den romersk-katolska kyrkan och de ortodoxa. Jag tror att det finns mycket som förenar Abrahams barn, och jag tror också att Abrahams barn kan göra stora insatser för de samhällen de är aktiva i.

Herr talman! För någon vecka sedan befann jag mig på en middag där bland andra Morton Narrow, rabbin, och Abd al Haqq Kielan, företrädare för några av landets muslimer, och ärkebiskop Anders Wejryd deltog. Jag tycker att de genom de samtal de förde med varandra och med andra illustrerar glädjen över att vi har den typen av företrädare i vårt land. Var och en av dessa företrädare – ärkebiskop Anders Wejryd, Abd al Haqq Kielan och Morton Narrow – är ju Abrahams barn i Sverige. Till dem skulle man ha kunnat lägga katolska kyrkans biskop Anders Arborelius eller vår biskop i Lunds stift, Antje Jackelén, som biskopsvigdes för någon vecka sedan.

Detta var en kommentar inte så mycket i polemik mot Mauricio Rojas, utan snarare för att lyfta fram kyrkornas betydelse och roll i samhället i Sverige.

Jag skulle också vilja kommentera vad Helene Petersson i Stockaryd sade. Det är ju inte ofta jag håller med socialdemokrater, herr talman. Det får jag faktiskt bekänna. Men mycket av det Helene Petersson i Stockaryd pekade på är något jag delar hennes uppfattning om.

För det första när det gäller begravningsväsendet tror jag att erfarenheten i många av landets kommuner är att det fungerar rätt väl. Det finns också en historisk ordning för detta. Det har fungerat så i många, många hundra år.

För det andra är det otvivelaktigt så att staten via sina organ hjälper till att samla in medlemsavgifter till Svenska kyrkan, men man ska också vara medveten om att detta inte sker på ideell basis från statens sida, utan man tar ut en avgift för det. Och det finns nog ibland skäl för samfunden

att ifrågasätta avgiftens storlek. Samfunden skiljer sig inte från medborgarna på den punkten. Ibland beklagar man statens avgifter.

För det tredje, vilket kanske är det viktigaste och som jag tycker att Helene Petersson i Stockaryd lyfte fram, har ju inte kyrkorna uppstått i ett vakuum. Kyrkorna och samfunden i vårt land har vuxit fram historiskt. Det är en process som har pågått i hundratals år. Där har det också funnits en intimitet mellan kyrkorna, inte minst Svenska kyrkan som vi har den i dag, och staten Sverige. Vi har här i kammaren vår svenska flagga, vår svenska fana, som är en traditionell korsfana. Det är ett gult kors på blå grund. Så ser det ut även i övriga nordiska länder. Det är ett tecken på att kyrkan har varit en intim del av det svenska statsbygget.

Herr talman! Jag tänkte i min avslutning uppehålla mig kring en av de frågor som gäller relationerna mellan Svenska kyrkan och svenska staten. Jag tänker på församlingstillhörigheten.

Vi ska vara medvetna om att vi i Sverige ibland talar om att vi har separerat Svenska kyrkan från staten. Detta är inte riktigt sant. Det handlar snarare om en relationsändring. Det finns en lag som reglerar trossamfundet Svenska kyrkan, och det har också lyfts fram i flera av de andra inläggen. Därför är det klokare att tala om en relationsändring och inte om en separation.

Syftet med relationsändringen har också varit att kyrkan ska få vara fri att få vara kyrka. Det är vad Svenska kyrkan själv säger: Man vill vara fri att vara kyrka. Jag tror i det läget att Sveriges riksdag borde se med visst bejakande på de framställningar som görs om att få ha en friare församlingstillhörighet än i dag. I praktiken och för det stora flertalet är det i dag en geografisk koppling. Man är med i den församling som finns där man bor. Möjligheten att få tillhöra någon annan församling är i praktiken obefintlig för den som bor i Sverige.

Jag tror att detta kan vara hämmande av flera olika skäl. Vi vet att det i dag finns en ökad diskussion i Svenska kyrkan om olika traditioner och inriktningar. Dagens församlingstillhörighet gör att den som bor i en församling och av olika skäl inte uppskattar det som kyrkonämnden eller kyrkoherden står för inte har några möjligheter att markera detta med mindre än att man lämnar samfundet Svenska kyrkan. Hade man haft en friare församlingstillhörighet hade man kunnat markera sitt missnöje eller sin glädje över ett annat församlingsliv och en annan kyrkoherde genom att ansluta sig till den församlingen.

Att vara församling innebär också att man firar gudstjänst. Det är det grundläggande, och det är fullt möjligt att fira gudstjänst någon annanstans än där man just råkar bo.

Ett annat argument som jag tror talar för en friare församlingstillhörighet är att vi vet att en hel del av dem som är med i Svenska kyrkan inte är det utifrån grundläggande religiösa uppfattningar utan för att man tycker att Svenska kyrkan representerar ett viktigt kulturvärde, eller för att man vill markera den traditionella tillhörigheten. Detta innebär att många har en starkare koppling till exempel till den kyrka där man är döpt och konfirmerad, eller där ens föräldrar är begravda, än till den kyrka man just nu råkar bo invid.

Jag tror inte minst att en friare församlingstillhörighet skulle vara till stor nytta och till stort gagn för många av landets landsbygdsförsamling-

är där det oftast finns en starkare koppling mellan dem som har bott i den församlingen och vid den kyrkan.

Herr talman! Om jag själv ska definiera Svenska kyrkan kommer jag att tänka på tre kyrkobyggnader. Jag tänker på kyrkan i Edefors församling där jag är döpt. Jag tänker på kyrkan i Haparanda som jag har varit en hel del i och som är en väldigt speciell kopparkyrka, och jag tänker på min nuvarande hemförsamlings kyrka i Barkåkra.

För mig är alltså Svenska kyrkan intimt förknippad med kyrkobyggnader, och så tror jag att det är för väldigt många som är med i Svenska kyrkan i dag. Det är klart att dessa kyrkobyggnader kan finnas på lite olika håll och gestalta sig på lite olika sätt, och då tycker jag att det är fel att man inte har möjlighet att vara med i en församling bara därför att man inte råkar bo just där.

Herr talman! I utskottsbetänkandet skrivs det väldigt mycket om den relation som finns mellan Svenska kyrkan och svenska staten och att det nu pågår eller ska påbörjas en diskussion som ska leda fram till nya förhållanden mellan Svenska kyrkan och svenska staten. Några saker räknas upp. Det gäller bland annat storleken på kyrkoantikvarisk ersättning, rätten till ledighet för förtroendeuppdrag i kyrkan och beskattning av prästlönetillgångar.

Men i detta samtal tycker jag att det är viktigt att vi också för in en diskussion om möjligheten till friare församlingstillhörighet.

Herr talman! Som kyrkomötesledamot och som riksdagsledamot kan jag i detta sammanhang vittna om den spegelsalskänsla som man får. Man kan i Svenska kyrkan på kyrkomötet plädera för friare församlingstillhörighet. Då säger man att den frågan inte avgörs där utan i Sveriges riksdag. Så kommer jag till Sveriges riksdag och pläderar för friare församlingstillhörighet här, och då säger man att det är en intressant fråga men att den ska avgöras på kyrkomötet.

Som ledamot av både kyrkomötet och Sveriges riksdag har jag en fråga. Var ligger frågan för beslut?

Jag tycker att vi som lagstiftare borde skapa ett ramverk som gör det möjligt för Svenska kyrkan att själv som samfund få avgöra i vilken ordning och under vilka förhållanden som man vill reglera sin egen församlingstillhörighet. Jag menar att det ytterst borde vara en fråga för Svenska kyrkan. Det är det inte i dag med den lagstiftning som vi har.

Jag hoppas och menar att vi fram till den relationsdiskussion som vi ska ha med Svenska kyrkan under de kommande åren borde föra in detta.

Herr talman! Avslutningsvis: Om Svenska kyrkan skulle vilja ha en friare församlingstillhörighet, hur ställer vi oss då i riksdagen till det? Svaret är, tills riksdagen själv genomför någon ändring, att det faktiskt inte är möjligt för Svenska kyrkan att införa en friare församlingstillhörighet med mindre än att riksdagen möjliggör detta.

Anf. 13 STEFAN TORNBERG (c):

Herr talman! Jag vill passa på att tacka Hans Wallmark för illustrationen av hur nära oss ledamöter kyrkolivet är. Jag har inte bara kyrkomötesanknytning och Haparanda gemensamt med Hans Wallmark. Jag, Hans Wallmark och biskopen i Luleå stift Hans Stiglund har också varit elevrådsordförande i Gränsskolan i Haparanda. Nog om detta.

Flera ledamöter har talat om att basen för denna diskussion måste ligga i den förändring av relationen mellan kyrka och stat som genomfördes vid millennieskiftet. Så är det också. Det är den relationen som vi har att vårda och att ta till vara. Men för den sakens skull ska vi inte avsluta en dialog och diskussion om vad som komma ska.

För vår del är det ingen slump att vi har en särskild lag om trossamfund och om Svenska kyrkan, både historiskt sett mot bakgrund av den betydelse som Svenska kyrkan har haft för det svenska samhällets uppbyggnad och för den betydelse som trossamfunden har i dagens Sverige med en mängd nya samfund som vi möter i det mångkulturella Sverige. Trossamfunden, deras ställning och betydelse, har en nyckelroll i formandet av det framtida Sverige.

Ibland kan jag i den diskussionen uppleva att konflikterna inte finns mellan företrädarna för de olika religionerna. Där finns det ofta en respekt och en förståelse för varandra eftersom man har den kunskapen. Ofta är det kanske mer närvaron av religion över huvud taget som kan upplevas som ett hot i dagens sekulariserade Sverige. Det är en diskussion som vi har anledning att ta på största möjliga allvar. Men vi måste visa att detta är någonting som vi kommer att få leva med och som vi måste lära oss att möta.

Jag blir lite orolig över det som Marianne Berg säger om att vi ska villkora vilka trosinriktningar som ska vara tillåtna och vilka uttryck detta får ta, inte så mycket utifrån den etablerade kyrkan och de etablerade samfunden i Sverige utan mer utifrån det nya som vi möter i det nya Sverige. I stället för att vi uppifrån sätter upp villkoren är det viktigt att vi möter det nya med just en dialog och en ökad förståelse.

I detta sammanhang tror jag också att det är viktigt att vi har en dialog om de uttryck som tas upp i motionerna men att det också sker i det sammanhang som uppgörelsen från millennieskiftet innebar.

Jag kan ha förståelse för det som Hans Wallmark tog upp om fri församlingstillhörighet. Detta bryter mot vad som gäller i andra samfund. Samtidigt är karaktären på Svenska kyrkan just den territoriella folkkyrkan med verksamhet i hela landet. Och det är viktigt att Svenska kyrkan har det ansvaret och möjlighet att bedriva sin verksamhet och ta ansvar för en kyrklig verksamhet i hela landet.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 14 MARIANNE BERG (v) replik:

Herr talman! Först vill jag ha ett förtydligande från Stefan Tornberg om vad han menar med att jag har villkorat någonting. Det har jag definitivt inte gjort i mitt anförande.

Vi har i reservation 2 sagt att vi inte anser att staten ska hjälpa trossamfunden med indrivning av avgifter.

Jag har inte heller villkorat yttrandefriheten för trossamfund, utan jag sade att man får se till att dessa trossamfund, för att de eventuellt ska få några bidrag, också följer de grundläggande värderingarna i samhället, det vill säga de mänskliga rättigheterna.

Min fråga är: Vad är det som Vänsterpartiet, enligt Stefan Tornberg, har villkorat?

Anf. 15 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Herr talman! Jag tycker också att det är viktigt att de organisationer som verkar i Sverige respekterar de mänskliga rättigheterna. Ett exempel som Marianne Berg tog upp gällde könsneutral äktenskapslagstiftning. Det är en fråga som inte ens har diskuterats i den här kammaren där det också finns olika åsikter. Detta går ned på ett sådant djup att man då börjar gå in på detaljerna för att styra och villkora samfund och trosinriktningar.

Jag tycker att vi behöver ha en diskussion om respekten för alla människors lika värde och rättigheter och om yttrandefriheten och religionsfriheten. Men att på det sättet gå in på detaljerna och styra vad som är tillåtet och inte att tycka i Sverige, tycker jag inte är acceptabelt.

Anf. 16 MARIANNE BERG (v) replik:

Herr talman! Jag har aldrig gått in på vad som är rätt och fel att tycka. Jag satte detta i samband med det som jag kallade sponsring av trossamfund från svenska staten, trossamfund som inte har som princip att ställa sig bakom de mest fundamentala demokratiska rättigheterna.

Stefan Tornberg tog upp en fråga. Men jag tog upp andra frågor också. Det handlade om att vi har en lagstiftning när det gäller aborter. Men vissa trossamfund säger att de inte ställer sig bakom den.

Då undrar jag hur Stefan Tornberg ställer sig i den frågan.

Könsneutrala äktenskap är omtvistade. Det finns en utredning om detta, men det har inte kommit fram någonting från den än. Det väntar jag med spänning på. Däremot ställer sig, enligt det HBT-nätverk som jag tillhör, samtliga partier, förutom Kristdemokraterna bakom könsneutrala äktenskap. Jag kan tänka mig att det är det som Stefan Tornberg har hakat upp sig på. Men när det gäller aborter har vi ju en lagstiftning, och den ställer sig fortfarande många trossamfund inte bakom.

Anf. 17 STEFAN TORNBERG (c) replik:

Herr talman! För mig är det självklart att det måste vara en tillåten åsikt för individer, föreningar, grupper och samfund i Sverige att vara emot aborter. Även om det fattats ett majoritetsbeslut om detta i riksdagen måste det vara en tillåten åsikt. Det ska inte på något sätt villkoras från staten att inskränka den yttrandefriheten och framför allt inte när det gäller religionsfrihet.

Anf. 18 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Jag har med intresse tagit del av debatten här i dag. Det har jag gjort som samhällsmedborgare och som anställd i Svenska kyrkan sedan mer än 30 år tillbaka.

Jag har noterat att någon talare ifrågasatt Svenska kyrkans ansvarstagande för begravningsverksamheten. Men jag tror att det, om man gick ut till svenska folket och frågade hur Svenska kyrkan sköter sitt ansvar för begravningsverksamheten, i huvudsak skulle bli väldigt positiva omdömen. Kyrkan har visat att den är duktig på att förstå de nya gravskicken och på att förstå andra religioner och även dem som inte har någon religion.

Själv har jag ett minne av hur det var när jag 1984 som nyvigd präst kom till Kristianstad. Under de första åren träffade jag många människor – muslimer, buddister och icke-konfessionella som sade: Här på pastors-expeditionen och här i kyrkan har vi fått ett värdigt bemötande.

Kyrkans möjligheter att tillhandahålla neutrala lokaler för begravingar är bättre i de större städerna och i de större samhällena. Men ute på landsbygden finns ju även Folkets Hus, församlingshem och bygdegårdar.

Kyrkogårdarna har på de allra flesta håll särskilda begravningsplatser för dem som bekänner sig till en främmande tro.

Begravningsombudens roll är viktig. Jag har en känsla av att deras kompetens i dag är god. Jag kan berätta att begravningsombudet i mitt pastorat med stort intresse har tagit del av protokoll, budget och bokslut och också varit närvarande vid flera överläggningar med kyrkonämnden och andra beslutande organ.

När det gäller detta med fri församlingstillhörighet, Hans Wallmark, är det inget som hindrar att man är aktiv i en annan församling än den man bor i. Man kan mycket väl vara gudstjänstvärd där och också hjälpa till i barn- och ungdomsverksamheten och i besöksverksamhet och annan diakoni. Dock finns det ett litet hinder: Som lekman har man inte rätt att på kyrkoherdens order förrätta söndagsbön, men detta kan man ordna genom en venia från biskopen.

Anf. 19 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Herr talman! Med det jag sade i mitt anförande menade jag inte på något sätt att Svenska kyrkan gör ett dåligt jobb. Det gäller i stället en annan sak.

Frågan är om vi i Sverige på längre sikt kan ha ordningen att en viss kyrka har en särställning och om vi inte kan förstå att det finns personer som har en annan eller ingen tro och som kan uppfatta principen som stötande, men inte därför att man gör ett dåligt jobb. Man gör kanske ett jättebra jobb – det är inte det som frågan gäller – men själva principen kan vara problematisk.

Därför vill jag fråga: Har du principiellt någonting emot att den här verksamheten i första hand är en kommunal angelägenhet och att, om människorna vill det, olika kyrkor och samfund kan vara en del här? Det här är en väldigt speciell fråga. Jag känner att människor ska ha rätt att vända sig till den kyrka eller det samfund som företräder vad de tror på. Har du någonting emot den principen?

Anf. 20 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Den principen finns redan i dag. Det finns åtminstone två platser i Sverige där begravningsverksamheten är en kommunal angelägenhet. Jag antar att den fungerar ungefär lika bra som den gör när Kyrkan sköter den.

Det är ett faktum att en majoritet i Sverige i dag har det här systemet. Det fungerar bra, men jag är naturligtvis inte främmande för att man i framtiden kanske kan få en annan ordning. Då får vi acceptera den.

Jag kan alltså verifiera vad många människor tillhörande andra religioner och vad även icke-troende har sagt till mig, nämligen att de när det

Anf. 21 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Herr talman! Jag tror att vi i de här frågorna ska vara väldigt försiktiga med hur vi argumenterar. Det är mycket möjligt att det är som du säger, alltså att om vi frågar vad svenska folket tycker om det ena och det andra skulle man säga att det är jättebra och att kyrkan – givetvis Svenska kyrkan – ska göra detta.

För mig är det här en fråga som handlar om individuella mänskliga rättigheter. I första hand ska vi respektera individen – den berörde eller familjen. Detta är en så oerhört personrelaterad sak. Även om en majoritet om 99 procent säger att det här är jättebra måste vi visa minoriteten om 1 procent en mycket stor respekt. I denna och liknande frågor finns det ingen anledning – dessutom har vi inte den rätten – att inte respektera minoriteten. Även om det rör sig om bara en person borde vi vara ganska lyhörda.

Det kan vara praktiskt svårt att organisera det här. Det här är bara ett exempel på den ordning vi har här i Sverige – en ordning given av historien och som vi också ska respektera. Det är inte så att man struntar i historien. Men detta kolliderar med det samhälle som i dag växer. Det finns en tendens till att säga: Vi har den gamla ordningen. Det är bra. Om vi frågar svenska folket får vi svaret att det är bra. Då får vi acceptera detta.

Men jag tror inte att det är ett riktigt ställningstagande. Vi måste säga att vi ska vara lyhörda och bejaka att fler och fler individer i vårt samhälle tycker att det är bra och känner sig tillfredsställda med de här väldigt viktiga sakerna.

Du säger att det finns två platser där kommunen har ansvaret för begravningsverksamheten, men två platser i hela Sverige är inte mycket. Jag tror att det behövs en ny ordning och ett nytt sätt att tänka på de här frågorna.

Anf. 22 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Naturligtvis ska vi vara lyhörda och respektera mänskliga rättigheter och enskilda människors åsikter. Jag tror att det blir ett fortsatt samtal om denna fråga. Svenska kyrkan är naturligtvis öppen för en dialog där med både staten och alla människor med olika bekännelser eller icke-bekännelser i Sverige.

Anf. 23 HANS WALLMARK (m) replik:

Herr talman! Det gjordes ett viktigt påpekande här i kammaren från den tidigare kyrkoherden i Tyringe församling om de möjligheter som finns för alla som vill fira gudstjänst att uppsöka precis den församling de önskar. Precis så är det.

Svenska kyrkan har i relationsförändringen med svenska staten just betonat att detta med att vara fri att vara kyrka också innebär att man inte vill vara en medlemskortskyrka. Ingen ska stå vid kyrkporten och kontrollera om man är medlem i Svenska kyrkan, i något annat samfund eller ens i den församling som kyrkobyggnaden tillhör.

Herr talman! Det är precis så som Lars-Ivar Ericson säger. Man kan få göra olika former av insatser i en församlingskyrka även om man geografiskt inte tillhör församlingen – med undantag av förrättandet av bön om man inte har en venia.

En liten detalj missade dock Lars-Ivar Ericson – en detalj som kan vara nog så viktig. Det gäller då att man med de regler vi i dag har inte kan få betala sin medlemsavgift till en församling som man geografiskt inte tillhör. Den lilla detaljen kan, herr talman, tyckas marginell, men den är stor. En av de frågeställningar som Svenska kyrkan i dag brottas med är ju den om att man tappar medlemmar. Hela tiden funderar man på ekonomin.

Jag avser alltså en friare församlingstillhörighet med möjlighet att också flytta sin medlemsavgift kanske från den församling man geografiskt tillhör till en annan församling – Tyringe, Edefors eller Haparanda – därför att man där har en annan koppling, till exempel till kyrkobyggnaden, kyrkoherden eller den gudstjänstfirande församlingen. Med en friare församlingstillhörighet har man den möjligheten. Så är det inte i dag.

Återigen, herr talman, är frågan: Om Kyrkan vill, vad vill då Sveriges riksdag vad gäller en friare församlingstillhörighet?

Anf. 24 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Hans Wallmark pekar naturligtvis på en öm punkt här, på att man inte kan betala sin medlemsavgift där man vill.

Jag är lite orolig inför nämnda utveckling eftersom den skulle kunna innebära att vi får A- och B-församlingar, att vissa församlingar får in ett stort antal medlemsavgifter, medan andra församlingar blir utan – församlingar som har kvar sina kyrkor där det ska firas gudstjänst.

De har kvar sin personal, och de vill ha kvar sin verksamhet men klarar inte av det därför att det finns så kallade A-församlingar dit de flesta söker sig. Det tycker jag är en olycklig utveckling. Jag vill ha en riks-täckande kyrka.

Anf. 25 HANS WALLMARK (m) replik:

Herr talman! Lars-Ivar Ericson sade att jag pekade på den ömma punkten. Det som är problemet när det gäller församlingstillhörighet är att just den punkten är väldigt öm. Är det någonting som många församlingar och samfälligheter och Svenska kyrkan i det stora hela funderar på är den långsiktiga ekonomiska utvecklingen. Hur ska man ha råd att vara kyrka? Man är fri att vara kyrka, men hur ska man ha råd?

Jag ger Lars-Ivar Ericson alldeles rätt i att det finns en risk för att den fria församlingstillhörigheten kan leda till en utveckling mot A- och B-församlingar. Det som är problemet med den nuvarande lagstiftningen är att alternativet är att vi kan komma att få nollförsamlingar i stället. Den risken är också stor att vi får församlingar som har alltför få församlingstillhöriga. Då menar jag att det vore bättre att rusta Svenska kyrkans medlemmar med rätten och möjligheten att välja en församling som man geografiskt inte tillhör. Inte minst tror jag att det skulle gynna många landsortsförsamlingar, just de församlingar som för närvarande brottas rätt hårt med att fundera på hur den ekonomiska utvecklingen ska bli, inte kanske i år eller nästa år men på 10, 15, 20 års sikt.

Den grundläggande frågan, herr talman, vad gäller den fria församlingstillhörigheten är: Om Svenska kyrkan nu blir friare med friare möjligheter för människor att välja församling, vad vill då Sveriges riksdag?

Prot. 2006/07:99
26 april

Trossamfund

Anf. 26 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Om det skulle bli så att den fria församlingstillhörigheten skulle gynna landsortsförsamlingarna är jag kanske beredd att tänka om, utifrån min bakgrund i Finja pastorat i Skåne. Vi får anledning att fortsätta denna diskussion i Svenska kyrkans "riksdag", kyrkomötet, kanske redan till hösten. Med hänsyn till att det så småningom ska bli frågestund avstår jag från vidare svar.

Anf. 27 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Jag hade inte anmält mig till debatten, men jag blev något konfunderad över Marianne Bergs uttalande här i början. Hon sade att det är viktigt att organisationer som har hjälp och stöd från statens sida, till exempel med uppbörd av kyrkoavgift, hyllar demokratiska värden och värderingar. Det låter plausibelt och intressant. Men så tog hon de väldigt märkliga exemplen – det var det som förvånade mig – som äktenskapsbalk, abort och kvinnliga präster. Jag hoppades att det var en missuppfattning, men av meningsutbytet med Stefan Tornberg tror jag att det förmodligen inte är det.

Demokratin bygger på en minimietik i samhället egentligen. Utifrån denna utvecklar vi till exempel som politiska partier olika ideologier, tankesätt och olika synsätt. Men det är inte fråga om grundläggande värderingar om vi tar ställning till en viss skatt och så vidare. Vi kan väl vara överens om att man kan ha grundläggande demokratiska värden och ändå ha olika uppfattningar om en viss skatt. Likadant är det i de här frågorna, till exempel i frågan om äktenskapsbalk. Enligt vad Marianne Berg säger skulle de som 1987/88 antog den nya äktenskapsbalken inte vara riktigt goda demokrater, inte heller de som på våren 1994 här i kammaren beslutade att vi skulle ha en äktenskapsbalk och en partnerskapslag. Inte heller de som inför 1975 års abortlagstiftning – man talar om 1974 års abortlagstiftning, men den trädde i kraft först den 1 januari 1975 – hävdade en indikationslagstiftning skulle vara goda demokrater för att de hade den inställningen.

Jag tycker att det är en väldigt konstig inställning. Det måste betonas att vi inte kan ha någon åsiktskonformism, utan man kan ställa krav på att man följer vissa grundläggande värden och värderingar för att kunna delta i det allmänna arbetet i samhället.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 8 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.35 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

7 § Statsministerns frågestund

Anf. 28 TALMANNEN:

Vi börjar nu frågestunden med statsministern. Vi hälsar statsministern välkommen.

Bostadspolitiken

Anf. 29 MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Det är väldigt viktigt att arbetsmarknaden är så rörlig som möjligt. Det tror jag att statsministern och jag är överens om. Därför har jag oerhört svårt att förstå varför regeringen gör bostadsmarknaden så lite rörlig.

De arbetslösa ska, enligt regeringens filosofi, ut och söka jobb från första dagen, i hela landet och inom alla yrkesområden. Samtidigt stänger man möjligheten att med statens hjälp bygga till exempel hyreslägenheter just i tillväxtregioner. Det går inte riktigt ihop för mig.

Jag undrar helt enkelt: Vilket politiskt problem är det statsministern anser sig lösa genom att dra in statens stöd för att bygga billiga hyreslägenheter i regioner som de arbetslösa behöver flytta till?

Anf. 30 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! I och med 90-talet försvann ju en ganska omfattande subventionspolitik riktad för att bygga där politiker tyckte att det skulle byggas. Det finns vissa rester kvar av det. När, Mona Sahlin, om inte nu, är det läge att ta bort det? Vi har överhettningstendenser och allvarliga problem att hitta arbetskraft inom byggsektorn. Menar ni på fullt allvar att vi då samtidigt ska fortsätta att subventionera bostadsbyggande?

Vi ska väl snarare glädjas åt att det nu finns bärkraft att på egna ben bygga. Vi ska vara varsamma med att det görs på ett sådant sätt att vi får olika upplåtelseformer. Vi behöver hyresrätter och vi behöver ägt boende för att få en väl fungerande arbetsmarknad.

Anf. 31 MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Det var ju inte ens en antydan till svar.

Statsministern sade nu: där politiker tycker att det behöver byggas. Det var uttrycket för att det har funnits ett stöd för att bygga snabbt just i de regioner där arbetsmarknaden behöver växa snabbt och där både näringsliv och de arbetslösa har intresse av att det snabbt finns boende om arbetsmarknaden ska kunna vara rörlig. I detta läge prioriterar man ganska meningslösa skattesänkningar ur tillväxtsynpunkt och anser sig inte ha råd att stimulera just den typen av bostäder som gör det möjligt för arbetsmarknaden att växa. Jag undrar fortfarande: Vilket politiskt problem har statsministern löst genom att ta bort det stödet just nu?

Anf. 32 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Vi får se vilken politik som Socialdemokraterna för fram. Vi tycker att det vore oansvarigt att ha subventionspolitik riktad till byggande av bostäder. Vi tänker inte heller föreslå att det ska finnas kvar någon form av ROT-avdrag.

I det läge som nu råder vore det i realiteten att pressa på ett redan ansträngt kapacitetsutnyttjande. Det skulle sända kraftiga inflationsimpulser. Det här var det tillfälle då det verkligen var möjligt att ta bort den sista resten av subventioner som alltför ofta har styrt fel. De har ofta lett till att den som redan har goda möjligheter i livet är den som har fått ta del av skattesubventionen, medan de som har haft svårare att komma in på bostadsmarknaden inte har fått någonting.

Jag säger att detta naturligtvis måste matchas med att vi granskar att det verkligen byggs. Det byggs. Det finns en stark efterfrågan, och det byggs en hel del. Det är viktigt att det, som jag angav, sker med olika upplåtelseformer.

Fördelningspolitiken

Anf. 33 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Jag har en fråga till statsministern som handlar om fördelningspolitiken i regeringens budget – den vårbudget som har lagts nu.

De förändringar som ligger i vårbudgeten är framför allt fastighets-skatten och förmögenhetsskatten. Det finns också en begränsning av pensionssparandet och det avdrag man har fått göra.

Man kan räkna ihop dessa tre faktorer och räkna ut hur pengarna fördelas mellan de olika inkomstgrupperna. RUT har räknat på fördelningen. Det visar att den tiondel som tjänar allra mest – de som tjänar över 470 000 – får 47,5 procent av de sänkningar som regeringen förslår. De människor som har de lägsta inkomsterna – mellan 100 000 och 123 000 – får 2,5 och 1,9 procent av regeringens skattesänkningar.

Hur kan denna fördelningspolitik skapa mer jobb och ett tryck i ekonomin?

Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! I vårbudgeten aviseras förändringar som ska komma inför nästkommande år. I höstens budget är det rimligt att också föra fördelningspolitiska resonemang som tar med de delar som Alice Åström inte nämner. Det är det första stora jobbskatteavdraget som ju gav tusenlappen till LO-familjen, även när det som finansierade skattesänkningarna var borträknat. Vår ambition är att också få med ett andra jobbskatteavdrag med samma typ av profil. Då tror jag att man kommer att finna att det inte ser ut på det sätt som nu beskrivs.

Låt mig också konstatera att man i det här siffermaterialet inte har tagit med det faktum att det är väldigt svårt att förutse hur reavinstskattehöjningen kommer att fungera. Det är rimligen så att en höjd reavinstskatt mer betalas av dem som bor i områden där hus kostar mer eller där värdestegringen är större. Tar man hänsyn till det blir det inte samma typ av skeva fördelningseffekter.

Anf. 35 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! RUT har ju tittat även på det i detta pm och beräknat hur den höjda reavinstbeskattningen skulle slå. Man har då tittat på de senaste fem åren. Det går ju inte att förutspå framtiden.

Man kan se att den tiondel som tjänar mest får betala ungefär 22,5 procent i ökade kostnader på grund av reavinstbeskattningen. Man ser att det framför allt är de grupper som ligger mellan 120 000 och 200 000 som får den kraftigare ökningen av reavinstbeskattningen. Det är ofta pensionärer som har låga inkomster och som gör en försäljning av sin villa som drabbas av detta.

Det är inte så, även om man räknar in det, att de som har de högsta inkomsterna också får betala fastighetsskattesänkningen. Det är snarare de grupper som har ganska små inkomster. Det har man också kunnat se i detta pm.

Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vill varna för att göra bestämda kalkyler på förändringar som ännu inte är genomförda och välja några av skatteförändringarna men inte resten och sedan hävda att man av detta vet exakt just detta.

Jag har också varit oppositionspolitiker. En och annan gång har jag väl också gjort en sådan försyndelse i historien.

Det är inte det som är människors verklighet. Människors verklighet är att vi för en total ekonomisk politik som leder till att fler får jobb och att vi har breda skattesänkningar som går vida utöver det som Alice Åström nu refererar till.

Jag menar att det inte ser ut så som det har beskrivits här. När vi i höst för ihop alla de här förslagen kommer det att synas att vi har en jämnare och bättre fördelning.

Låt mig också påpeka att Alice Åströms parti satt i en majoritet som drev upp ökade klyftor i det svenska samhället. Det syns också i våra fördelningsanalyser. Vi tror att när fler får jobb och kommer in från utanförskap till eget arbete bryter vi den utvecklingen och minskar klyftorna. Det tycker vi är en i grunden bra politik.

Fördelningspolitiken och jämställdheten

Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Jag tänkte fortsätta på det fördelningspolitiska spåret. Det finns nämligen också en annan aspekt av fördelningspolitiken, som analyserats av riksdagens utredningstjänst.

Utredningstjänsten har tittat på vem som får del av de skattesänkningar som regeringen gör och även tittat på skillnaden mellan män och kvinnor. När vi debatterade dessa frågor i valrörelsen sade alla partier att de självklart skulle utjämna klyftorna i inkomst och förmögenhet mellan kvinnor och män.

Om vi ser på resultatet av regeringens politik och de skattesänkningar som görs visar det sig att 60 procent av skattesänkningarna går till männen och bara 40 procent till kvinnorna. Det är en rejäl skillnad mellan hur stor del av skattesänkningarna kvinnorna får jämfört med männen. Det

kommer att ytterligare öka de klyftor som i dag finns mellan könen, klyftor som redan är alldeles för stora.

Är det så att regeringen vetat om detta och trots det genomför skattesänkningar på det sätt som sker, eller har man inte ens brytt sig om att ta reda på det?

Prot. 2006/07:99

26 april

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Utgångspunkten, som vi vet en hel del om, är att kvinnor tjänar mindre än män, kvinnor jobbar mindre än män och kvinnor äger mindre än män. Rättar man därmed beskattningen på ägande och arbete blir det utfallet. Man måste därför också föra fördelningspolitiska resonemang – vilket den här regeringen ofta gör och återkommer till – och ställa frågan om man kan göra något annat. Därför talar vi om jämställdhetsbonus och att vi måste se på situationen för ensamförsörjande föräldrar. Helheten måste naturligtvis bestå av flera beståndsdelar.

Vi har flaggat för en del av de förändringar regeringen vill göra, men politiken är ännu icke färdig. Vi har kommit ett halvår in i mandatperioden, och många av de åtgärder vi aviserat – jobbskatteavdragets andra steg och annat – har en bra fördelningsprofil.

I grunden återspeglar detta naturligtvis också att vi måste se till att kvinnor äger mer samt får förutsättningar att jobba mer och tjäna bättre. Det är det verkliga, fulla sättet att utjämna de skillnader som Maria Wetterstrand pekar på.

Anf. 39 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Jag tycker att man i politiken bör utgå från den verklighet vi lever i, och den verkligheten ser i mångt och mycket ut så som statsministern beskriver den. När man genomför förändringar i form av stora skattesänkningar – av vilka en del inte ens är finansierade – medför det konsekvenser för den verklighet som i dag gäller för både kvinnor och män.

Statsministern nämner jobbskatteavdraget. Faktum är att jobbskatteavdraget har precis samma fördelningspolitiska effekter när det gäller skillnaderna mellan män och kvinnor. Det är i första hand männen som får de stora skattesänkningarna medan kvinnorna får en betydligt mindre del av dem. Det är inte en politik som leder till mer rättvisa mellan könen. Det är inte heller, tycker jag, en politik som är ansvarsfull när man gått till val på att påstå att man ska utjämna löneskillnader mellan män och kvinnor. Tvärtom späder regeringens politik på de klyftor som redan finns och ökar därmed ojämställdheten i samhället.

Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Om man presenterar en lång rad förändringar i form av skattesänkningar samtidigt som man presenterar underlag som visar att överskotten växer då vet jag inte riktigt vad ordet ”finansierat” egentligen har för betydelse. Vi har överskottsmål gentemot vilka politiken inriktas, överskottsmål som för övrigt även den tidigare majoriteten hade. Vi kan, som sagt, uppvisa mycket stora, och dessutom växande, överskott vid sidan av alla de förändringar vi föreslår.

Låt mig sedan påpeka att jobbskatteavdraget är utformat så att det riktar mot dem, ofta kvinnor, som tjänar mindre just för att göra det mer lönsamt för dem att arbeta. Det syftar till en dynamisk förändring där kvinnor ska känna att ja, nu kan jag påverka mitt eget liv genom att jobba extra, jag får behålla mer än tidigare och får större möjligheter att påverka min egen situation.

Att föra statistiska fördelningsdiskussioner som inte täcker in den förändring som vi vill möjliggöra leder politiken fel. Vi vill komma bort från det läge ni lämnade efter er, med dessa orättvisor, och i stället komma till ett läge där kvinnor känner mer drivkraft, får större möjligheter att äga och känner att det lönar sig bättre att jobba.

Östersjön som särskilt känsligt havsområde

Anf. 41 ANNICKA ENGBLOM (m):

Herr talman! Regeringen har i vårpropositionen gjort allvar av sin miljöpolitik bland annat genom satsningar på att förbättra miljön i Östersjön och Västerhavet. ½ miljard satsas under mandatperioden och 40 miljoner redan i år. Det mottas med glädje av oss som bor vid Östersjön och som i årtal fått åse övergödning, utsläpp av miljögifter och döda bottnar.

Sverige kan som Östersjönation inte stå ensamt i det arbetet. Östersjön blev för ganska precis tre år sedan officiellt klassat som särskilt känsligt havsområde av FN:s sjöfartsorganisation IMO. Klassningen innebär att Östersjöländerna inom ett par år efter beslutet ska ha enats om ett regelverk som kan förebygga fortsatta utsläpp av olja och andra föroreningar.

Min fråga till statsministern är hur det gått med arbetet med regelverket och hur statsministern resonerar vad gäller miljön i våra svenska hav.

Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är ett mycket omfattande havsmiljöarbete som regeringen nu inleder. Låt mig konstatera att Östersjön inte mår bra. Men varför det är så, och riktigt hur illa den mår, vet vi egentligen för lite om. Vi behöver därför bättre kunskaper.

Vi är övertygade om att vi måste minska utsläppen när det gäller övergödning, kemikalier och oljeutsläpp. Då ska vi minnas att Östersjön visserligen redan tidigare var trafikerad, men nu har det skett en kraftig trafikökning i sjöfartslederna vilket också påverkar allt detta.

När det gäller de pengar vi avsatt tittar vi på mycket av det vi vet är viktigt – syresättning av bottarna och havsrestaurering genom utfiskning av skarpsill i avgränsade kustområden eftersom vi vet att det får negativa följd effekter. Det handlar alltså om en del mycket konkreta åtgärder.

Sedan kan jag bara instämma i att vi måste göra detta tillsammans med andra. Jag kan konstatera att nio av staterna nu är EU-medlemmar, vilket gör att arbetet också får stöd i EU:s miljöpolitik på området. Det finns emellertid mycket kvar att göra.

Pensionärernas ekonomiska situation

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 43 KENNETH JOHANSSON (c):

Herr talman! Det som alliansen uppgav i sin regeringsförklaring håller steg för steg på att genomföras. Många viktiga åtgärder vidtas för att få bukt med utanförskapet och för att vi ska få tillväxt och därmed råd med nödvändiga välfärdssatsningar. Viktiga satsningar görs också på våra äldre för att de ska få bestämma över sina egna liv, att det medicinska omhändertagandet ska fungera och att det sociala innehållet förbättras.

Många äldre har en hyfsad ekonomi, men inte alla. Det finns en grupp, framför allt bestående av kvinnor, som har en mycket knapp ekonomisk situation. I regeringsförklaringen står klart uttalat att regeringen avser att förbättra de ekonomiska villkoren för de sämst ställda pensionärerna. Från Centerpartiets sida har vi, och det gäller även andra, drivit frågan om en höjning av garantipensionen.

Min fråga till statsministern är om han delar min uppfattning att det är dags att prioritera de ekonomiskt sämst ställda pensionärerna.

Anf. 44 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Regeringens inriktning på att fler ska få jobb innebär också en inriktning på att orka göra större välfärdssatsningar när det gäller de grupper som inte jobbar. Därför har vi sagt att vi först måste göra det som verkligen innebär att jobben ökar, vilket nu också sker. Vi har prognoser som visar på en ökad sysselsättning på 185 000 fram till nästa val. Det är grunden för att vi ska orka med de övriga delar som alliansen pratat om och som ska förbättra även för grupper som inte jobbar, exempelvis ge dem ökade valmöjligheter och bättre möjligheter att välja boende.

Naturligtvis måste vi också se över den ekonomiska situationen. Då är det, som Kenneth Johansson påpekar, viktigt att inte se pensionärer som en enhetlig grupp. Det finns en tendens till att beskriva att de alla lever i samma slags ekonomi. Det är allt mindre sant. Det finns stora skillnader mellan olika grupper av äldre. Därför måste vi föra en diskussion om vad som är det bästa sättet att förstärka, om det är via olika former av bostadstillägg eller om det kan göras på något annat sätt. Där är vi inte färdiga, men vi följer naturligtvis den ekonomiska utvecklingen också för denna grupp. Nyckeln till allt detta är dock att antalet jobb verkligen ökar.

Förtidspensionerna

Anf. 45 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Under de senaste tio åren har antalet förtidspensionärer ökat kraftigt i Sverige. Inte minst hamnar allt fler unga människor i förtidspension, eller i det som numera heter sjuk- och aktivitetsersättning.

I en rapport till Socialförsäkringsutredningen har den samlade skulden till landets förtidspensionärer vid utgången av 2005 beräknats till 731 miljarder kronor. Det motsvarar en fjärdedel av den svenska bruttonationalprodukten. Det är en skrämmande hög siffra bakom vilken döljer sig mycket mänskligt lidande och många mänskliga tragedier. Det är förstås också en siffra som visar att de sociala trygghetssystem vi har utsätts för stora ekonomiska påfrestningar.

Jag skulle vilja fråga statsministern vilka åtgärder regeringen vidtar för att allt färre människor ska hamna i den form av utanförskap som förtidspension ofta innebär samt hur de som hamnar i förtidspension bättre ska kunna återgå i arbete.

Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det handlar om att skifta synsätt, att inte passivt se de arbetslösa försvinna längre från arbetsmarknaden för att i många fall gå över i sjukskrivning och därefter i sjuk- och aktivitetsersättning. Så har det ofta varit. I realiteten var det så att ju längre in i dessa system man kom, desto mindre fick man betraktas som arbetslös, trots att man hade kvar arbetsförmågan.

Nu försöker vi förändra sjukskrivningsprocesserna. De egna resurser man har, den kvarvarande arbetsförmågan, ska vara utgångspunkten. Vi ska ställa in systemen på att uppmuntra att ha det som utgångspunkt. Fråga vilken arbetsförmåga som finns kvar, inte hur sjuk en person är. Med den utgångspunkten ska man finna att väldigt få helt saknar möjligheten att arbeta. Det handlar mer om ansträngningar, anpassning och attityder i det svenska samhället. Det försöker vi ha som utgångspunkt.

Jag ska inte hävda vare sig att det här är enkelt eller att det kommer att gå fort. Men vi har redan börjat göra om sjukskrivningsprocessen och förändra attityden i enlighet med vad jag nu har beskrivit.

Bostadstillägg för garantipensionärer

Anf. 47 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Min fråga är nästan exakt densamma som frågan från Centerpartiets Kenneth Johansson. Så kan det bli ibland. Men det tyder verkligen på att de här frågorna är viktiga. Vi hörde också Folkpartiet beröra pensionsfrågorna och pensionärerna, så vi är tre regeringspartier som anser att dessa frågor är viktiga.

Jag tyckte mig höra i statsministerns svar till Kenneth Johansson att vi på något sätt skulle förbättra genom bostadstillägg. Det är bra, och det har vi redan gjort. Men långt ifrån alla de människor som bara har garantipension, oftast kvinnor över 65 år, bor i vanliga hyresrätter. Många bor i andra typer av bostäder. Får de ta del av det bostadstillägg som statsministern talar om?

Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vill påminna om att vi har lättat på boendebeskattningen. Väldigt många människor har den vägen fått en lättnad. Det finns äldre som säger att de inte har fått någon skattesänkning. Då glömmer de just att vi har genomfört väldiga lättnader på boendebeskattningen.

Det gäller alla boendeformer. Vi har sänkt fastighetsskatten på flerbo-
stadshus. Vi har tagit bort schablonintäkten på bostadsrätter, vilket syns
om man går till årsredovisningarna i bostadsrättsföreningarna. Naturligt-
vis handlar detta också om både det första och det kommande andra
steget när det gäller fastighetsskatten.

I övrigt kan jag bara ge samma svar som jag gav tidigare: Nyckeln
ligger i jobben. Det finns reformambitioner i alla regeringspartier, i över-
enskommelser och därutöver. Det är bara bra. Det är bra att vi lyssnar in
att människor vill se förbättringar. Men vi kommer inte att ha möjlighet
att möta något av detta med mindre än att jobben växer till. Det är också
så att en del äldre faktiskt kan jobba ytterligare lite längre, vilket vi har
förslag om hur vi vill uppmuntra.

Sveriges representation vid Världsbankens och Valutafondens årsmöten

Anf. 49 LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Regeringen har talat varmt om betydelsen av globali-
seringen och att regeringen avser att se till att Sverige har en aktiv och
ljudlig stämma i världen i frågor som gäller globaliseringen.

De viktigaste institutionerna på området, Världsbanken och Valuta-
fonden, finns i Washington. Sedan statsministern var här senast har de
haft årsmöten.

Jag tittade på regeringens hemsida för att se vem som representerade
svenska folket vid dessa otroligt viktiga möten. Jag kunde se att varken
utrikesministern, finansministern, handelsministern, biståndsministern,
Europaministern, biträdande finansministern eller någon annan minister
var där. Inte ens statssekreteraren för internationella ekonomiska frågor
var där. Delegationen leddes av en statssekreterare för skattefrågor.

Jag undrar hur statsministern kan organisera arbetet i regeringen så att
Sveriges folk får skämmas över att vara helt orepresenterat på politisk
nivå, att världen inte får höra vad Sverige tycker i de otroligt viktiga
frågor som avhandlades. Dessutom hade ingen av dessa några andra
engagemang antecknade i kalendariet de två dagar då detta ägde rum.

Regeringen har uppenbarligen inte ett dugg prioriterat att delta, trots
de stora orden, globaliseringskommissionerna och allt annat som rege-
ringen använder sig av. Hur kan det komma sig?

Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Hur mycket svenska folket skäms över att vi inte närva-
rade vid dessa möten kan väl jag och Leif Pagrotsky diskutera i något
annat sammanhang. Jag är inte säker på att det är det alla tänker på allra
mest.

Om man vet att någonting som ska avhandlas är stort brukar den vet-
skapen påverka beslutet om vem man sist och slutligen sänder. Det tror
jag inte är något nytt som uppfanns hösten 2006, utan det är en princip
som man ofta har försökt förhålla sig till.

Om jag förstod Pagrotskys uppräkningslista – jag känner inte till exakt hur
man har resonerat i detta fall – var det en statssekreterare som ledde
delegationen, så uppenbarligen har det funnits någon där för att framföra
svenska synpunkter.

Anf. 51 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! I en direktsänd valdebatt med dåvarande statsminister Göran Persson fick den nuvarande statsministern en fråga, eller kanske snarare ett påstående, att akutsjukhusen skulle säljas ut i Sverige i händelse alliansen skulle vinna valet. Fredrik Reinfeldt dementerade detta väldigt starkt och med irriterad stämma. Han gav till svenska folket beskedet att så inte skulle ske.

Senaste veckan kunde man läsa i mitt husorgan Vestmanlands Läns Tidning att landstingsstyrelsens ordförande i Västmanlands län säger att han inte ser några begränsningar för vad man kan göra med sjukvården i Västmanland. Bland annat kan han tänka sig en utförsäljning av akutsjukhuset Centrallasarettet i Västerås.

Jag vet att statsministern inte gärna svarar rakt på sådana här frågor, utan helst ger omkringliggande svar. Men jag vädjar om ett rakt besked. Står statsministern fast vid sitt besked till väljarna före valet om att inga akutsjukhus ska säljas ut? I så fall: Vilka åtgärder tänker han vidta med anledning av att hans partivän i Västmanland kan tänka sig att sälja ut akutsjukhuset där?

Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är fråga om en direkt anklagelse riktad mot mig i en av valdebatterna. Den utgick från att det fanns färdiga förslag på att sälja Akademiska sjukhuset i Uppsala. Det nämndes ytterligare något sjukhus. Jag kunde i en annan debatt återkomma till frågan och säga att jag hade hunnit prata med mina alliansvänner i de berörda regionerna. De hade sagt att det inte fanns några sådana planerade försäljningar. Det var en väldigt konkret diskussion.

Socialdemokraterna har därefter försökt förstora mitt svar till att man över huvud taget inte får göra några förändringar i sjukvården, inte heller med galleriasjukvård, entreprenader eller annat som vi i själva verket alltid har markerat att vi är för. Jag är fortfarande av den uppfattningen att större försämringar av det slag som Akademiska sjukhuset skulle representera var det jag markerade att vi inte har förberett eller sökt mandat för.

Vad som har förevarit i just det här fallet känner jag inte till. Men det har väldigt ofta varit så att Socialdemokraterna försökt bredda mitt besked till att handla om varje förändring av sjukvården. Jag vill markera att det jag har hävdats inte gäller detta. Det jag har hävdats gäller specifika, stora universitetssjukhus, till exempel Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Statsministerns syn på ett EMU-medlemskap

Anf. 53 MAX ANDERSSON (mp):

Herr talman! Jag tänkte fråga om den polemik som har utbrutit inom regeringen i EMU-frågan. Jag måste säga att jag blev oerhört positivt överraskad och glad när jag läste finansministerns uttalande om att det inte finns några ekonomiska eller politiska kostnader med att inte vara

med i EMU. Han verkade väldigt påläst och kunnig. Det kändes bra att vi har en finansminister som tycker så.

Nu har utrikesminister Carl Bildt gått till ganska hård kritik mot det här uttalandet. Jag måste säga att han inte alls verkade lika väl påläst. Han hänvisade till en rapport som han uppenbarligen inte hade läst.

Min fråga är: Stöder statsministern finansministern eller utrikesministern i debatten?

Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag ska naturligtvis framföra detta myckna beröm till Anders Borg.

Vi stöder svenska folkets beslut att inte träda in i euron. Vi har sagt att vi ska respektera detta folkomröstningsbeslut. Jag som argumenterade på ja-sidan före det beslutet 2003 var tydlig med att det framför allt handlar om politiskt inflytande. Vi gick med i Europeiska unionen för att därmed få inflytande över världens starkaste internationella organisation. En del av det inflytandet förlorar vi genom att vara utanför euron. Dess ekonomiska konsekvenser kan man naturligtvis diskutera. Jag vill påpeka att europrojektet bara har sett sin början och rimligen måste finnas längre innan man kan börja konstatera exakta effekter av detta.

Hela tiden var utgångspunkten att effekterna av euron blir större ju fler som har den. Det sade den stora EMU-utredningen och många andra. Ju fler som har euron, desto större handelseffekter, desto större ekonomiska vinster. Möjligen kommer detta att förändras i framtiden. Vi återkommer till frågan, men fortsätter att respektera folkomröstningsresultatet.

Kravet på arbetslösa att ta jobb på annan ort

Anf. 55 INGER JARL BECK (s):

Herr talman! I kammaren den 29 mars i svaret på en fråga från Marie Nordén angående ersättningsjobb vid nedläggningen av Östersunds garnison svarade statsministern: ”Det var en brutalitet kring förflyttningen som vi åtminstone bör se till att vi inte gör om.”

Alliansregeringen har nu lagt fram en proposition som innehåller ett förslag att ta bort begränsningen som ger arbetssökande rätt att söka jobb på hemorten de första hundra dagarna. Det måste rimligen betyda att en arbetssökande som till exempel fått ett jobb på annan ort med omedelbar verkan måste flytta.

Min fråga till statsministern är: Vad kallar han regeringens förslag att arbetslösa måste flytta omedelbart när ett jobb erbjuds? Är inte detta enligt statsministerns terminologi brutalitet?

Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! I detta har jag ingen annan åsikt än den Mona Sahlin gav uttryck för i sitt installationstal vid den socialdemokratiska kongressen. Man har en skyldighet att söka jobb när man har arbetsförmåga och att också ta de jobb som erbjuds. Annars gör man anspråk på att få leva av andra skattebetalare trots att man har arbetsförmåga och att det finns ett jobb.

Jag menar att det rimligen inte kan jämföras med att man blir uppkallad till chefen på morgonen och får veta: Du har kvar ditt jobb, men det har flyttat 150 mil härifrån. Det är en väldigt stor skillnad på de två sakerna. Mitt besked är därför att vi fortsatt ska lägga tryck på att man söker jobb även en bit från där man bor.

Vi ska konstatera att i de regelverk som utformas står att man ska ta individuell hänsyn. Hur många som de facto verkligen på det här sättet kommer att tvingas att flytta får vi följa. Jag är inte alls säker på att det kommer att visa sig vara så väldigt många.

Regeringens syn på kriget i Irak

Anf. 57 MICHAEL HAGBERG (s):

Herr talman! Jag har en fråga till statsministern angående regeringens syn på kriget i Irak. Jag tycker mig se en förändring i regeringens syn på krigets legitimitet. Vi har i flera sammanhang hört uttalanden som går stick i stäv med den syn som jag som enskild ledamot och den tidigare regeringen hade när vi tog ställning mot kriget. Vi tyckte då att det angrepp som USA tog initiativ till mot Irak var ett angrepp mot folkrätten. Folkrätten handlar om människors lika värde.

Regeringen måste ta sitt ansvar och kritisera kriget och USA:s självutnämnda rätt att agera världspolis. Vi ser dagligen effekterna av kriget bland civilbefolkningen och de militära krafterna. Vad vi i stället ser är en förändring av inställningen till krigets legitimitet.

Utrikesministern har bland annat här i kammaren sagt att folkrättens regler ger utrymme för olika tolkningar. Om regeringen nu tolkar FN-stadgan om folkrätten på ett nytt sätt, vore det då inte rätt att kalla in Utrikesnämnden och deklarerera era nya åsikter?

Jag vill ställa frågan till statsministern: På vilka grunder tycker ni i regeringen att FN-stadgan om folkrätten ska tolkas så att den legitimerar USA:s ockupation av Irak?

Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det var uppenbart att det fanns delade meningar när detta krig sattes i gång år 2003. Det är väl det som Carl Bildts svar återspeglar. Det fanns delade meningar i världen och också delade synsätt här i Sverige.

Vi kan inte låta hela förhållningssättet fastna just där och då. Mycket av det som lades till grund för agerandet, även av dem som hävdade att det var riktigt, har senare mött kritik. Det gäller bland annat att hänvisningen till massförstörelsevapen inte kunde underbyggas.

Det finns omfattande kritik mot hur krigföringen har genomförts och hur förberedd man var på att återuppbygga landet efter det att de mer militära striderna hade kommit till ett slut. Om allt detta måste vi få tycka, kritisera och ifrågasätta, vilket vi också gör i olika sammanhang.

Det gör inte att regeringen har haft att ta ställning till hur vi ska förhålla oss till det som den tidigare regeringen fattade beslut om där och då i förhållandena år 2003. Det är en utveckling som har skett därefter som vi i mångt och mycket förhåller oss till.

Jag vet inte exakt hur Carl Bildt uttryckte det. Men det återspeglar det förhållande som gällde då och som förvisso finns än i dag. Det finns skillnader i synsätt på hur folkrätten ska tolkas i just detta fall.

Prot. 2006/07:99
26 april

Resurser till polisen i kampen mot människohandel

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 59 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Polisen i Sverige har fått ökade resurser sex år i rad, och den satsningen fortsätter. Alla partier är överens om att det är bra. Men det finns ett område som har blivit lidande trots dessa satsningar, och det är kampen mot människohandel.

Det beror på att just det polisarbetet är väldigt svårt att ställa mot annat polisarbete. Det medför väldigt stora personella och ekonomiska ansträngningar. Just av den anledningen öronmärktes pengar för 2004, 2005 och 2006. Detta gav omedelbart resultat. Flera människohandelsoperationer kunde stoppas och personer kunde dömas.

Poliser som arbetat med detta har många gånger uttryckt sin tacksamhet just för att de fick dessa pengar öronmärkta. Man skulle kunna tro att det skulle kunna fortsätta med de goda resultaten. Men till polisens och min stora förvåning har nu den satsningen avbrutits.

Denna satsning med öronmärkta pengar år 2004, 2005 och 2006 fick ingen fortsättning. Därför vill jag ställa frågan till statsministern: Varför fortsätter ni inte denna satsning med öronmärkning av pengar som gav så bra resultat och kunde hjälpa så många? Det gäller inte minst unga kvinnor som utsatts för denna brottslighet.

Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Man får större, växande resurser, och vi hedrar det faktum att vi ska låta polisen och rättsvårdande myndigheter bedöma vad som är mest lämpligt och rimligt att rikta resurserna mot. Om de gör bedömningen att det är verkningsfullt och bra att använda resurser för detta ska ingen tro annat att de insatserna kommer att fortsätta.

Jag tycker inte att vi ska falla till föga för synsättet att det som statsråd under sin ämbets tid har ringat in som särskilda satsningar med pekpinne mot en myndighet är det enda som kan ge något resultat. Jag förfasas av en utveckling där hela rättsväsendet skulle mötas av den typen av öronmärkta pengar.

Det skulle betyda att man säger: För detta ska ni utbilda, för detta ska ni bekämpa snabbare, för detta ska ni bekämpa människohandel och för detta ska ni bekämpa villainbrott. Vi skulle ta ifrån myndigheterna möjligheten att ha en resurseffektiv verksamhet genom att fatta beslut på politisk grund i forum där vi inte lika väl känner verksamheterna. Det tycker jag inte vore en utveckling att välkomna.

Skatteamnesti vid avskaffandet av förmögenhetsskatten

Anf. 61 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! De borgerliga partiledarna har i regeringen drivit igenom att förmögenhetsskatten ska avskaffas och staten därmed gå miste om 5 miljarder kronor. Man har varit väldigt tydlig med sina skäl till

detta. Man ska på det här viset få förmögna människor med kapital utomlands att ta tillbaka kapitalet till Sverige.

Det kapitalet är ofta obeskattat. Det finns en regel som säger att under de kommande fem åren ska det obeskattade kapitalet som kommer tillbaka till Sverige beskattas. Det kan också om det har varit fråga om att man har försökt gömma pengar innebära att man får ett skattetillägg på 40 procent.

I andra länder som har avskaffat förmögenhetsskatten har det visat sig att för att få tillbaka pengarna, som man tror att man ska få när man avskaffar förmögenhetsskatten, inför man skatteamnesti.

Min fråga till statsministern är: Är avsikten i det förberedelsearbete som pågår med en proposition avseende avskaffande av förmögenhetsskatten att man ska införa en skatteamnesti?

Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Nej, det är inte avsikten.

Jag vill till den beskrivning som gavs invända mot att politik utformas på det sätt som här beskrevs. Vi var fyra partier som hade ett fördjupat alliansarbete under lång tid. Vi hade där föreslagit väljarna att rösta för en politik som bland annat skulle leda till att förmögenhetsskatten försvann. Vi lever upp till ett löfte vi ställde till väljarna.

Detta grundas i en kritik mot denna skatt som hade blivit allt mer godtydlig och hade drag av frivillighet. Den tidigare vänstermajoriteten hade skattebefriat miljardärer men låtit skatten vara kvar för människor med lite mindre förmögenhet än hos dem som är allra rikast.

Den typen av godtycklig skatt, som möjligen också riskerade att kapital lämnade landet, ville vi ta bort. Vi vill säkerställa att det finns mer kapital för investeringar och en bättre grund för ökad produktion och fler jobb här i Sverige. Det är förslag vi har lagt fram. Men vi har inte lagt fram förslag om någon skatteamnesti.

Partirepresentation vid diskussionen om EU-konstitutionen

Anf. 63 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag vill fråga statsministern om den tyska aktivitet som sker med tanke på att de försöker rädda vad som räddas kan av den av holländare och fransmän nedröstade EU-konstitutionen. Det pågår nu ett arbete, och statsministern har bjudit in det oppositionsparti som håller med statsministern i sak i alla frågor till ett informellt möte.

Min fråga är egentligen: Är det inte demokratiskt riktigt att bjuda in alla riksdagspartier för att diskutera hur den svenska positionen om EU-konstitutionen ska vara? Inte minst gäller det frågan om Sverige kommer att driva klimat- och energifrågorna, där vi från Miljöpartiet har varit väldigt hjälpsamma med vilka frågor som är viktiga att driva. Borde inte alla partier vara med i den diskussionen och statsministern inte bara bjuda in likasinnade?

Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Detta tar sin utgångspunkt i ett fördrag som har ingåtts mellan EU:s medlemsstater och där stödet i Sveriges riksdag för detta

fördrag utgjordes av fem partier. När det nu ska göras förändringar, för vi har som sagt fått nej i två folkomröstningar, är det naturligt att man tar sin utgångspunkt i just detta fördrag och med de partier som har stått bakom det. De representerar dessutom tillsammans över 80 procent av den svenska valmanskåren. Av det skälet försöker vi i det här läget faktiskt behålla det mycket som det såg ut när diskussionerna ska föras med det tyska ordförandeskapet.

Möjligheten är sedan att vi får en regeringskonferens, och naturligtvis kommer det också att finnas forum där bland annat Miljöpartiet och Vänsterpartiet kan både framföra kritik och framföra andra typer av synpunkter, inte minst i sammansatta utskott här i riksdagen, där vi inför EU-nämndsmöten presenterar våra positioner som regering, förhoppningsvis också samordnat med Socialdemokraterna. Men jag tycker att detta är ett sätt att vårda den majoritet som stod bakom ett fördrag som alltså är utgångspunkten för det arbete som nu görs.

Satsning på god arbetsmiljö

Anf. 65 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Arbetsmiljön är något av det allra viktigaste för att människor ska må bra och producera bra resultat i arbetslivet. Satsar man på en bra arbetsmiljö är det ett av de mest verksamma sätten att förebygga sjukskrivningar, inte minst långtidssjukskrivningar och förtidspensioneringar.

Nu har regeringen gjort en kraftig nedskärning inom Arbetsmiljöverket, som har till uppgift att kontrollera att arbetsmiljön på våra arbetsplatser är bra. Den danska borgerliga regeringen gjorde liknande nedskärningar när den tillträdde. Men de insåg efter ett tag att detta blev en katastrof. Nu har de gjort kraftiga satsningar på Arbetsmiljöverket i stället.

Min fråga till statsministern är: Kan statsministern tänka sig att lära av den danska regeringen och börja satsa igen?

Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag såg i dag ånyo siffror på att arbetslösheten faller i Danmark. De har en väsentligt bättre situation för yngre än vi har i Sverige. Det är många ungdomar, inte minst i Skåne, som åker över och jobbar i Köpenhamn därför att det är så svårt att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Det är klart att vi ödmjukt borde säga att vi har en del att lära av och lyssna på när det gäller hur den danska regeringen utformar sin politik, för man har under flera år inriktat väldigt mycket på att jobben ska bli fler.

I det specifika fallet tycker jag inte att vi ska göra bra arbetsmiljö liktydig med ett enskilt verk, en enskild myndighet, och hävda att det går att sätta likhetstecken. Bra arbetsmiljö handlar om väsentligt mycket mer än så. Insatserna för att människor ska komma tillbaka i arbete har inte Arbetsmiljöverket ensamt haft ansvar för.

Självklart kommer vi att självkritiskt granska om vägarna till arbete fungerar och blir bättre. Allt det som denna regerings existens i stor utsträckning bygger på är just ansträngningarna att fler ska få jobb, att det ska löna sig bättre att arbeta.

Anf. 67 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! I Sverige har vi en gemensam uppfattning om rätten till sin egen kropp, om rätten till legal och säker abort och att själv få bestämma när man vill ha barn, med vem man vill ha barn och hur många barn man vill ha. Det är väldigt viktigt såväl nationellt som internationellt. Jag har trots efterforskningar inte kunnat utröna att utrikesminister Carl Bildt när han har varit på besök i Polen eller annorstädes har hävdad den här svenska positionen. Det är ett skifte från hur det tidigare har varit, då olika regeringsföreträdare alltid har haft på sin agenda att hävda kvinnors rätt till legal och säker abort där det har funnits anledning att lyfta fram de frågorna.

Nu vet jag att statsministern själv är på väg till Washington. Han ska träffa president Bush. Det är ett utmärkt tillfälle att föra fram den svenska ståndpunkten i abortfrågan. Vi vet att president Bush är en av världens hårdaste motståndare till kvinnors rätt att själva få bestämma när och hur de vill ha sina barn, hur många barn de vill ha och rätten till abort. Vi vet att kvinnor, inte minst i utvecklingsländerna, i dag dör till följd av president Bushs politik.

Det här är en svensk angelägenhet som jag hoppas att det fortfarande finns enighet om i den här kammaren, trots opposition även från ditt eget parti och, inte minst, inom Kristdemokraterna, och där vi fortfarande ska känna att statsministern för fram den här viktiga frågan utomlands och inomlands och även till president Bush i Washington.

Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag ska i mitten av maj träffa George Bush. Det blir som alltid i sådana sammanhang en begränsad tid för detta. Jag vill gärna berätta för riksdagen att min absoluta ambition är att så länge jag får påverka vad vi talar om kommer det att handla om klimat- och energifrågor, energieffektivisering och förutsättningarna för miljötekniska verksamheter att få exportera till USA. Jag tycker också att det är väldigt viktigt att markera vikten av frihandel och fortsatta ansträngningar för att få frihandelsavtalet enligt Doharundan att komma till ett lyckosamt slut.

Jag är också övertygad om att president Bush kommer att ha annat som han vill prata om, säkert läget i Afghanistan och Sudan.

Jag kan försäkra att vi kommer att känna att det är väldigt mycket som vi inte hunnit prata om. Men jag vill vara tydlig med vad jag prioriterar. Att tro att man kan ta upp allt och att det ska leda till en bra diskussion tycker jag är att missutnyttja den tid som ändå skänker möjligheter. Då har jag varit öppen med vad jag kommer att prioritera.

Anf. 69 TALMANNEN:

Därmed var dagens frågestund med statsministern över. Vi tackar statsministern och deltagande ledamöter.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.47 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.00 då votering skulle äga rum.

Prot. 2006/07:99
26 april

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.00.

8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU13 Angrepp mot informationssystem

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU9 Frågor om kommunal demokrati m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU13 Trossamfund

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.01 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.30 då aktuell debatt om integrationspolitiken skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.30.

9 § Aktuell debatt: Integrationspolitiken

*Aktuell debatt:
Integrationspolitiken*

Anf. 70 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Miljöpartiets riksdagsgrupp har begärt att få en aktuell debatt om integrationspolitiken. Det är av stor vikt för oss att i denna kammare diskutera denna angelägna fråga, inte bara med anledning av de senaste händelserna i södra Sverige men också själva sakfrågans vikt och tyngd. Vi har under de senaste åren flera gånger haft möjlighet att se på vilket sätt frågorna faktiskt betyder något och har stor vikt för Sveriges framtid i Europa och världen.

Det finns en mycket intressant problemlösning som jag kommer att redogöra för senare, men framför allt handlar det här om vår vilja att faktiskt komma på lösningar till de problem som finns i vårt samhälle i dag över partigränserna och över blockgränserna. Det kanske viktigaste av allt är också att få regeringens syn, genom integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni, på frågorna. Frågorna har varit uppe flera gånger tidigare i olika interpellationsdebatter, men hela tiden har man gått som katten kring het gröt och inte riktigt vågat ta sig an de mer strukturella problem som finns i vårt samhälle.

Det är bland annat med anledning av detta som debatten har begärts, och jag tackar så mycket för möjligheten att hålla denna debatt.

Anf. 71 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag vill också passa på att tacka Mehmet Kaplan och Miljöpartiet för denna debatt. Det är väl inte det som hände i Rosengård som nödvändigtvis gör att vi behöver diskutera dessa frågor, utan det är högst aktuellt att med tanke på situationen i samhället inse att vi gång på gång behöver diskutera frågorna och se om vi kan utveckla politiken för att minska på det utanförskap som många människor befinner sig i i dag.

Förklaringen till vad som hände i Rosengård är hög arbetslöshet, trångboddhet som gör att barn inte vill vara hemma och föräldrar som är så pass passiva att de inte riktigt har kontroll över vad barnen gör ute sent på nätterna. Det finns mycket att göra på lokal nivå, vilket också görs i Rosengård. Det finns en samverkansgrupp där olika aktörer i samhället är involverade. Det går att se en positiv utveckling. Självklart har detta sin utgångspunkt i orimligt låga siffror. Ungefär 20 procent av medborgarna i Rosengård har kontakt med arbetsmarknaden. Endast 50 procent av barnen – knappt det – lämnar grundskolan med godkända betyg så att de kan ta sig vidare till gymnasiet. Och andra problem kan uppstå.

Trots denna förklaring till utsattheten, passivisering och så vidare menar jag att föräldrar har ett ansvar för hur vi fostrar våra barn och att vi har koll på vad våra barn gör.

På nationell nivå pågår självklart mycket. Den här regeringen gick till val på att bryta utanförskapet, och det är det som hela vårt politiska arbete fokuserar på. För att bryta utanförskapet menar vi att det är centralt att det finns jobb för alla, att det finns jobb redan från dagen man får uppehållstillstånd. Det är något vi har pratat mycket om tidigare men där vi i reell politik inte har hunnit speciellt långt. Det är nu dags att sluta prata för mycket och i stället se till att genomföra konkreta politiska åtgärder för att stödja och hjälpa de människor som inte vill annat än ta sig ur utanförskapet, ur arbetslösheten och försörja sig själva.

Låt oss se på framgångsrika invandringsländer som Kanada, USA och Australien. Det är inte framför allt myndigheter och institutioner som hjälper människor in i integrationen utan det är perspektivet att jobbet är det centrala som gör att de också har lyckats bättre än vi har gjort hittills. Det är klart att det finns vissa skillnader mellan deras invandring och vår. Vi har bara flyktinginvandring. Vi väljer inte vilka som ska komma till Sverige. De kombinerar med arbetskraftsinvandring, och då skapas möjligheter för bättre integration. Också där finns saker att göra politiskt, att se till att vi öppnar våra gränser inte bara för skyddsbehövande utan

också för människor med erfarenheter, kapital och annat för att medverka till det framtida välfärdssamhället.

Miljöpartiet efterfrågar i sin begäran om debatt en handlingsplan för mångfald och bättre integration. Regeringen har redan en handlingsplan, och det är den jag tänkte gå igenom här för de församlade.

Det första vi gjorde var att vi i budgetpropositionen introducerade nystartsjobben. Nystartsjobben vänder sig till personer som är långtidsarbetslösa, det vill säga personer som har varit arbetslösa längre än ett år. Det innebär att regeringen under lika lång tid tar bort arbetsgivaravgiften för den arbetsgivare som anställer en sådan person. Det har visat sig vara framgångsrikt, och en tredjedel av jobben har gått till personer med invandrarbakgrund.

I vårpropositionen kompletterade vi det hela med instegsjobben, som innebär ännu en subvention. Den här gången vänder sig instegsjobben till de nyanlända, det vill säga de första 18 månaderna. Vad vi kan konstatera är att det som händer första året är avgörande för hur framtiden ser ut för många människor i vårt land. Misslyckas vi med att få ut människor i arbete första året, kan vi räkna med att de kommer att befinna sig utanför arbetsmarknaden i både 10 och ända upp till 15 år. Det är den verklighet vi lever i i dag. Alltså är det jätteviktigt att hitta sätt och möjligheter att så fort som möjligt få ut människor i arbete. Därför inför vi instegsjobben, som ska kombineras med svenska för invandrare. Jag hoppas att vi inom en snar framtid ska ha halvtid arbete och halvtid språkriktad utbildning för att underlätta för människor att få kontaktnät och möjlighet att praktisera sina kunskaper på arbetsmarknaden.

Vi har en treårig satsning på kompetensutveckling av sfi-lärare. Det är viktigt att den språkutbildning vi erbjuder till människor som kommer till Sverige håller en viss kvalitet. Vi intensifierar också inspektionerna av sfi-undervisningen.

Vidare har vi arbetsförmedlingens resurser för yrkesbedömning. Det är viktigt att invandrare erbjuds bedömning tidigt – garanterat inom tre månader efter det att de har fått uppehållstillstånd. För att arbetsförmedlingar ska kunna åstadkomma detta ser vi till att det finns resurser för det.

Valideringsdelegationen har fått i uppdrag att med hjälp av branscher validera tusen personers yrkeskunskaper för att också där hitta bättre metoder för att kartlägga människors yrkeserfarenhet. På så sätt kan vi så fort som möjligt också stödja och hjälpa dem in i de branscher de har erfarenheter från. Ytterligare en viktig sak i detta är de kompletterande utbildningar som finns för till exempel jurister, lärare och människor inom sjukvården. Då kan de fortsätta inom samma bana som de hade hemifrån, åtminstone om de vill det. Då kan de få stöd och hjälp att snabbt komma in på en utbildning så att de så småningom kan bli anställningsbara. I dag funkar inte det. Vi har visserligen haft en verksamhet där sjukvårdspersonal har fått denna möjlighet, men nu breddar vi detta och ser till att erbjuda fler den möjligheten.

Vi sätter in kraftfulla åtgärder för att främja invandrades företagande. Vi vet att det finns problem med att få en affärsverksamhet förklarad och utvecklad på ett sätt så att bankbranschen kan förstå. Samma problem som invandrade personer möter möter också kvinnor. De kvinnor som är aktiva företagare inom branscher där de män som dominerar bankbran-

schen inte känner igen sig, förstår sig på och ser möjligheter har svårt att få lån, precis som invandrade som också startar nya branscher och ser nya möjligheter har lika svårt att göra sig förstådda i kontakt med bankväsendet. Där ser vi till att det finns resurser för att stödja och hjälpa till med affärsutveckling men också för att öka det anslag till Nutek som används till mikrolån av olika slag.

Omläggningen av flyktingmottagningen är också viktig, att se till att föra över ansvaret till regional nivå, till länsstyrelserna, som ska förhandla med sina kommuner, att se till att arbetsmarknadsläget är kartlagt i samarbete med Arbetsmarknadsverket för att sedan kunna kommunicera med Migrationsverket om var det är bäst att människor blir placerade.

Under några år på 90-talet placerade vi människor där det fanns bostäder, och vi tog inte så mycket hänsyn till arbetsmöjligheterna. Men jag tror att det är viktigt nu när jobben skapas och kommer och vi sänker trösklarna att se till att människor hamnar på rätt plats. Detta kan vi få en bättre bild av när det här arbetet utförs på regional nivå.

För att underlätta för kommunerna att ta emot flyktingar – vi väntar ganska stora flyktingströmmar de kommande åren – ser vi till att schablonersättningen höjs. Den kommun som tecknar treårigt avtal får 10 000 kronor ytterligare per person. För att öka incitamenten – jag tror att de är viktiga för de framtida introduktionsprogrammen, det vill säga incitament hos politiker, företagare, andra aktörer och den enskilda personen – ser vi nu till att i ett första steg ge ersättning till de kommuner som lyckas antingen att få nyanlända att klara sina sfi-nivåer eller att placera någon i praktik eller i arbete om än tillfälligt. Vi ser till att ersätta detta med ytterligare 20 000 kronor per varje sådan person. Vi ska återkomma med incitament som gäller den enskilda personen för att personen också ska kunna välja så rätt som möjligt utifrån arbetsmarknads-läge. En utredning är tillsatt där.

Utöver detta för vi en generell utbildningspolitik. Det är viktigt hur grundskolan fungerar om vi ska garantera att utanförskapet inte ärvs. Vi ska ge barnen en chans och utrusta dem med kunskap för framtiden. Den politik som förs på Utbildningsdepartementet är precis det som behövs. Där skulle jag också vilja se intensifierade åtgärder när det gäller modersmåslärares roll, mer fokus på svenska språket och så vidare.

Tryggheten är en annan viktig sak.

Allra sist är det arbetet mot diskriminering som pågår. Diskrimineringslagarna sammanförs, och det blir en myndighet, detta för att underlätta för den som riskerar att bli diskriminerad men också för den som lagen riktar sig mot. Jag tror att det är A och O. Det har vi inga skilda meningar om.

Herr talman! Det här var en del av regeringens handlingsplan, som vi kommer att fortsätta att bygga på under mandatperioden.

(Applåder)

Anf. 72 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Det var en intressant uppvisning i hur man kan göra en höna av en fjäder. Nyamko Sabuni har tio minuter till sitt förfogande, och hon använder tio sekunder till att prata om diskriminering. Det är

sanslöst, men vi hör det i dag, 2007, i Sverige med de strukturella problemen vi har inom området.

Ni har i dag en vårbudget där slopandet av förmögenhets- och fastighetsskatten kommer att ge mest till dem som har det bäst ställt. Riksdagens utredningstjänst gjorde på uppdrag av Miljöpartiet en analys av vårbudgeten. Den tiondel som tjänar mest får nästan hälften, 47 procent, av vårbudgetens skattelättnader. Varför tar man upp det här i en integrationsdebatt? Det tål att fundera på. Den tiondel som tjänar minst får bara en liten bråkdel, 2 ½ procent, av skattelättnaderna. Det här tål också att fundera på.

Om vi ser på hur människor med utländsk härkomst bor i vårt land, vilken typ av socialgrupp de anser sig tillhöra eller är placerade i, är det väldigt enkelt att räkna ut att den vårbudget som har presenterats inte gör saken enklare, hur vackra och finstämda de intentioner som statsrådet tar upp än är.

En del av förslagen har vi från Miljöpartiets sida själva lyft fram under föregående mandatperiod. Tyvärr satt vi inte i en regering och kunde inte driva igenom dem på det kraftfulla sätt som vi skulle ha önskat. Men jag är glad över att de finns bland de förslag som Nyamko Sabuni nu räknar upp.

En viktig fråga när det gäller integration är att ju större utanförskap och ju fler arbetslösa vi har, desto större blir problemen. Det är sant att arbete kan underlätta integration, men om man bara tror att arbete löser själva frågan är man fel ute.

På 60-talet, när bland annat mina föräldrar kom till Sverige, jobbade och förtjänade sitt uppehälle, var det kanske mycket bättre. Är det så man tänker? Eller fanns det en strukturell diskriminering även då? Det var bara det att antalet människor och de behov som Sverige då hade råkade passa ihop, och det gör de inte längre.

Jag tror att majoriteten av de förslag vi har kretsar kring arbete. Det ska bli mycket intressant när vi har den här debatten om tre år, när vi har sett de förmodade effekterna av de så kallade jobbpaketet, att se om vi har lyckats komma till någon form av lösning. Jag är orolig för att vi kommer att ha samma typ av problematik.

Jag tror nämligen att för att människor ska kunna komma till sin rätt, för att människor ska kunna hantera det stora och omvälvande som det är att flytta till ett nytt land, krävs det en känsla av delaktighet, krävs det något mycket mer än jobb. Jobben kan komma. Man kan vara på en arbetsplats.

Vi vet, inte minst eftersom integrationsministern dessutom är jämställdhetsminister, att vi har ett jätteproblem. Det är inte så att kvinnor i vårt land inte har jobb. Det är inte därför de har lägre löner. Det är ett strukturellt problem. Det är ett problem som är till för att lösas för oss som sitter här.

Men det är inte bara det – vi kan föregå med gott exempel. Statsmakterna, den offentliga sektorn, de myndigheter som finns och som ger jobb till tusen och åter tusen människor, gör knappt någonting. Vi skulle kunna göra diskrimineringstester. Vi skulle kunna ha upphandlingssystem som premierar företag som har tänkt igenom detta ordentligt och se diskriminering som det problem den faktiskt är.

Jag jobbade på en antidiskrimineringsbyrå tidigare. På vår invigning var Svenskt Näringslivs ordförande Michael Treschow med, och han sade någonting som är väldigt intressant att lyssna på för den del av församlingen här som tycker att företagen är de som tänker bäst när det gäller den här frågan och tror, medvetet och lite saliggörande, på den osynliga handen. Han sade så här: För mig spelar det egentligen ingen roll vad det är för färg på håret eller på huden, utan för mig är det vad som finns där uppe, innanför skallen, som är det viktiga.

Hur ska vi kunna komma till en lösning om vi inte har den typen av incitament, som gör att sådana som Michael Treschow kan skapa en grund för att fler ska kunna komma in och kunna göra rätt för sig? Det är inte så att de här människorna, de så kallade invandrarna, inte vill arbeta. Det är det att de inte kommer in på arbetsmarknaden. Det beror inte på att det inte finns arbete – det finns arbete – utan på att de strukturellt diskrimineras. Det är väldigt ledsamt att höra att integrationsministern använder tio sekunder av sitt tio minuter långa anförande till att ta upp det.

I detta anförande instämde Per Bolund och Karla López (båda mp).

Anf. 73 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Först vill vi socialdemokrater tacka Miljöpartiet för denna debatt om integration. Det är en fråga som förtjänar mycket debatt men som framför allt kräver mer politiska insatser.

Jag vill också tacka integrationsminister Sabuni för hennes blixervisit i Malmö och Rosengård. Vi i Malmö hoppas att hon i framtiden inte bara ska besöka oss när det händer negativa saker i vår stad. Vi i Malmö är mycket stolta över vår stad, hela vår stad. Företag och människor flyttar dit, nya stadsdelar byggs och framtidstron gryr.

Men det som har hänt i Rosengård är inte alls bra. Det är totalt oacceptabelt att ett antal unga människor brännmärker en hel stadsdel och alla de människor som bor där. Det är totalt oacceptabelt att polis och brandkår inte får göra sitt jobb. De ska ha vårt helhjärtade stöd.

I Rosengård har skolorna, föreningslivet, Mabi – där jag själv har varit aktiv i många år – och det kommunala bostadsbolaget under lång tid jobbat för att göra något åt problemen, de ökade klyftorna och utanförskapet. Jag hoppas att Sabuni fick möjlighet att ta del av allt det positiva som görs i stadsdelen. Jag hoppas också att hon fick ta del av det som kommunen gör för stadsdelen.

Men staten måste också ta sitt ansvar. Det som hände i Rosengård skedde inte av en slump. Ja, det finns all anledning för oss socialdemokrater att vara självkritiska. Integrationen har inte lyckats. Men samtidigt är det viktigt att vara ödmjuk inför de utmaningar och problem vi står inför. Det är inte enkla frågor.

Det är viktigt att vi förstår att dessa frågor kräver långsiktigt arbete. Det är viktigt att vi ser att politiken inte kan göra allt. Samtidigt som samhället tar sitt ansvar måste enskilda också ta sitt. Det gäller inte minst föräldrar, som Sabuni tar upp här i debatten. Men med detta sagt vill jag ändå framhålla att vi måste komma ihåg att föräldrarna ibland kan vara en del av problemet och inte en del av lösningen. Då måste samhället träda in.

Har samhället och politiken gjort tillräckligt? Jag och Socialdemokraterna tycker inte det. Vi tar på oss vår del av det ansvaret, men vi menar också att den borgerliga regeringen är på väg att förvärra en redan svår situation.

Vi socialdemokrater vill försöka lyfta blicken lite från Rosengård och se frågan i ett större sammanhang. Då finns det flera orosmoln. Vi oroas av den fördelningspolitiska effekt som Anders Borgs omläggning av fastighetsskatten och borttagande av förmögenhetsskatten får. Det ger mer pengar till förmögna i Vellinge och Danderyd än till invånare i kommuner som Malmö och Landskrona.

Vi socialdemokrater oroas över att Sven Otto Littorins arbetsmarknadspolitik inte ger den effekt ni lovade. Regeringen har haft ett halvår vid makten och har inte lyckats få fler svenskar i arbete. Tvärtom ökar utanförskapet – i och för sig marginellt – med de beräkningsmetoder som Fredrik Reinfeldt använde i valet. Nystartsjobben har inte varit en succé. Det går inte att upprepa den bluffen från talarstolen här fler gånger.

Vi ska ställa krav på dem som är arbetslösa att de är aktiva och söker arbete, alldeles oavsett om de uppbär a-kassa, försörjningsstöd eller introduktionsersättning. Jag kan berätta för Sabuni att det redan görs i Malmö. Det krävs motprestation. Ingen får passivt lyfta bidrag i Rosengård eller någon annan del av Malmö, och det är bra.

Men regeringen ger sig på dem som är arbetslösa med sänkt a-kassa, samtidigt som man rycker undan stödet i form av arbetsmarknadsutbildningar, praktikplatser och starta-eget-bidrag. Det är inte bra. Det är inte heller bra att man drar ned på vuxenutbildningen.

Vi socialdemokrater oroar oss över att nästan allt som Sabuni i dag kallar för den nya integrationspolitiken i själva verket är den gamla politiken – vår politik. Man har ändrat några namn, men i stort sett är det samma sak. Det enda vi ser är, precis som Mehmet Kaplan sade, att den nya regeringen kraftigt har nedprioriterat arbetet mot diskriminering. Mycket annat är gammal socialdemokratisk skåpmat.

Framför allt är vi socialdemokrater mycket oroliga för hur ni hanterar flyktingmottagningen. De förslag som regeringen har tagit fram i vårbudgeten är inte tillräckliga för att klara av att se till att fler kommuner – alla kommuner – tar ansvar. Därför kräver vi att man nu lagstiftar om alla kommuners ansvar på området. Vi kräver också att eget boende som inte är ett eget boende utan ett ovärdigt och omänskligt boende avskaffas och reformeras i grunden. Vi kräver också – och där finns intressanta inslag när det gäller hur man kopplar stimulanspengar till introduktionen i sfi-undervisningen – att man riktar det närmare arbetsmarknaden.

Framför allt är det viktigt att nu göra något så att fler kommuner tar sitt ansvar för flyktingmottagningen. Mycket av det som nu har hänt i Rosengård beror just på att människor bor mycket trångt i en mycket liten del av Rosengård som heter Herrgården. Man bor inpå varandra – kanske två familjer med sex barn var i en tvåa. Det är klart att barnen inte har något utrymme i hemmet. De har kanske bara gården för att leka med sina kompisar och att vara ute och göra läxor på.

Det är detta ni måste göra. Den situation som ni håller på att skapa håller på att bli ohållbar. Ta ansvar för detta!

Anf. 74 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Detta är en mycket viktig debatt, som Miljöpartiet har begärt. Jag tackar dem för det. Jag vill också markera detta genom att jag som gruppledare tar den här debatten, som är viktig för vårt parti.

Fyra dagars bränder, stenkastning och oroligheter satte Rosengård i nationellt nyhetsfokus igen. Men mitt i de braskande nyhetsrubrikerna är det viktigt att ändå försöka se vad detta är.

Det är ett antal ungdomar – förvisso alldeles för många – som skapat ett elände i en del av Rosengård som heter Herrgården. Detta är ytterligare en väckarklocka för de boende i Rosengård och inte minst för oss som lever utanför Rosengård. Det bottnar med största säkerhet i något mycket allvarligt, nämligen i frustrationen av ett utanförskap.

Låt oss konstatera att den förda integrationspolitiken har misslyckats. Den har skapat samhällen i samhället, där hundratusentals människor i vårt land inte har fått vara fullt delaktiga i samhället i övrigt.

Att inte ha ett arbete, att inte kunna göra sina egna prioriteringar och att vara beroende av det offentliga samhällets resurser skapar vanmakt. Men det har också lett vidare. Det har lett till att alltför många föräldrar i Rosengård inte fullt ut orkar vara föräldrar till sina barn. De orkar inte styra upp när deras barn driver på stan på nätterna. Men låt mig vara tydlig: Det är inte alla föräldrar eller alla barn vi pratar om.

I Herrgården har vi särskilda problem. Förvärvsfrekvensen i Herrgården är bara 15 procent, och folk bor, som Luciano Astudillo sade, mycket trångt. Skulden faller tungt på Socialdemokraterna och deras samarbetspartier. De har misslyckats med en politik som leder till fler jobb. De har pratat och pratat om integration, samtidigt som utanförskapet har ökat.

Jag kan konstatera att Mehmet Kaplans enda förslag om ett diskrimineringstest eller Luciano Astudillos prat om gammal politik är goda exempel på detta. De ansvarar också för lokalpolitiken i Malmö kommun, där Socialdemokraterna och deras samarbetspartier har isolerat medborgarna i Rosengård genom att dela in kommunen i kommundelar. Det är en politik som inte främjar integration utan isolering.

Jag tror att lösningen är en helt annan. Den är inte enkel. Den ligger i att människor måste få verktyg att växa av egen kraft. Vi måste ha riktade jobbinsatser för dem som är längst ifrån arbetsmarknaden. Vi måste också våga ställa krav på människor att de faktiskt tar ett jobb. Bidrags-samhället i kombination med felriktad välvilja skadar och passiviserar människor. Dessutom måste vi ställa krav på föräldrar att de tar det fulla ansvaret för sina barn. Det offentliga samhället får aldrig ta över föräldrarnas ansvar.

Nyckeln till egenmakt är jobb. Med regeringens satsningar i vårbudgeten kommer, som vi hoppas, 160 000 människor att kunna lämna sitt utanförskap och gå till ett riktigt arbete senast 2009.

Vi kommer aldrig att tjäna på att stänga våra gränser. Vi är beroende av vår omvärld, och vi är framför allt beroende av att alla som söker sig till Sverige jobbar. Att integrera invandrare i arbetskraften är inte bara viktigt för att bryta utanförskapet, utan det är också ett måste för att vi ska hålla ekonomin rullande.

I en tid då svensk ekonomi går på högvarv har vi insett att vi måste öka ansträngningarna ytterligare. I vårbudgeten presenterades ett antal förslag, som integrationsministern nämnde tidigare.

Nyanlända ska inte bollas runt i det byråkratiska systemet, utan de ska snabbt få hjälp att hitta rätt i myndighetsdjungeln. Därför fortsätter och utökas försöken med nystartscentrum i områden där utanförskapet är särskilt stort. På nystartscentrum samlas viktiga aktörer under samma tak, och de ska snabbt kunna hjälpa enskilda med deras behov.

Eftersom jobb är den bästa vägen ur utanförskap ska nyanlända invandrare få en snabb kontakt med arbetsmarknaden. 400 miljoner kronor kommer att satsas på en ny typ av subventionerade och handledda jobb, så kallade instegsjobb, som alltid ska kombineras med studier i svenska. Dessutom satsas 600 miljoner i stimulansbidrag för kommuner som satsar på jobb och språkutbildning för nyanlända.

Nystartsjobben, som har varit uppe i debatten, har visat sig vara ett bra sätt för unga och invandrare att få in en fot på arbetsmarknaden. Man kan döma ut den här reformen, men sedan januari har 5 000 personer av kött och blod fått ett nystartsjobb. Och det har trots allt bara gått en väldigt kort tid. Därför fortsätter vi med den satsningen. Vi inför också en jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa där stöd kombineras med aktivitetskrav.

Det är viktigt att nyanlända kommer i arbete, men det är också viktigt att all kunskap som de har med sig hit till Sverige kommer till användning. Mer resurser kommer att satsas på att komplettera invandrade akademikers utbildning, och 46 miljoner kronor satsas på högskolor som specialutbildar invandrade akademiker. Vi har inte råd med civilingenjörer och sjuksköterskor som inte får använda sin kunskap i Sverige.

Vi i alliansen har under vår korta tid i regeringsställning, till skillnad från hur det var under Socialdemokraternas tid vid makten, visat att vi tror på människors förmåga och vilja att jobba. Vi tror mer på att genomföra politik som leder till bättre integration än att prata om den. Ett jobb är nyckeln till att bryta utanförskapet. De kommande åren kommer vi att leverera flera konkreta förslag som ger människor verktyg att bryta utanförskapet.

Jag skulle vilja avsluta med att tala om vad en fritidsledare i Rosengård, vid namn Mille Petrovic, sade i förra onsdagens Kvällsposten. Han sade så här: Barnen lider av att föräldrarna inte har något jobb. De har inga förebilder. Människor måste hjälpas till ett jobb.

Jag kan bara instämma. Det är målet med alliansens politik.
(Applåder)

I detta anförande instämde Inge Garstedt (m).

Anf. 75 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Händelsen i Rosengård har många bottnar. Det finns säkerligen lika många skäl som personer som var involverade. Men det djupaste, som träder fram i allt det här, är ändå utanförskapet, som vi har pratat om förut. I alla de stora städerna i Sverige har områden, precis som delar av Rosengård, blivit en stad i staden. Den förra regeringen blundade och lät det ske.

Att ungdomar inte gör något bättre på sin fritid än att förstöra för sig själva och andra och uppträda hotfullt är allvarligt. Men det är bara ett symptom på det verkliga problemet – den misslyckade socialdemokratiska integrationspolitiken.

Att bruka våld i ett demokratiskt samhälle är inte acceptabelt. Att kasta sten mot polis och brandkår, som har till uppgift att skydda alla medborgare, är allvarligt. Hur allvarligt det är finns det ingen i den åldern – det handlar ju om barn mellan 10 och 15 år – som kan förstå fullt ut. Därför krävs det handling av både stat och kommun men självklart också av föräldrarna.

Att det blev ett spänt läge som spårade ur kom inte som någon stor överraskning om man hade läst utredningar från Riksrevisionen, rapporter från OECD, kritik från kommuner och EU-kommissionen eller kritik från invandrare själva. Det har funnits många som har pekat på bristerna i vänsterregeringens så kallade integrationspolitik med kortsiktiga punktinsatser som inte har fungerat.

Händelserna i Rosengård beror inte på etnicitet utan på det faktum att många känner hopplöshet. Har man inget jobb att gå till, får man inte rätt hjälp i skolan och ser man ingen framtid med möjlighet till egen försörjning känner man heller ingen framtidstro. Då är det kanske inte så konstigt att det händer saker.

Dukat bord, kallade den förre statsministern det som han och Socialdemokraterna lämnade efter sig vid 2006 års val. Det utanförskap på över en miljon människor som har lämnats till sitt eget öde av Socialdemokraterna kallar jag för springnota.

Vi tänker inte göra om det misstaget, utan jag är stolt över det som Centerpartiet och alliansregeringen nu gör för att inte lämna människor utanför. Vi sanerar efter den förra regeringens sociala och regionala klyvning där de rika blev allt rikare och de fattiga allt fattigare. Vi städar upp efter Socialdemokraterna och betalar deras nota.

Socialdemokraterna har suttit vid makten de senaste tolv åren. Under dessa år ökade utanförskapet lavinartat. Arbetslösheten sköt i höjden, och klyftorna i samhället växte. Det var med vänsterkartellen som utanförskapet ökade och faktiskt befästes.

Nu börjar det vända, men det är fortfarande alldeles för många människor som ligger kvar i sängen på måndagsmorgonen när grannen går till jobbet, om de nu har någon granne som har något jobb.

Den borgerliga regeringen har styrt landet i lite mer än ett halvt år. Vi har lovat att vi ska få fler människor i arbete – det var det vi gick till val på. Att vi inte har löst allt på sju månader beklagar jag, men även om oppositionen sätter stor tilltro till vår förmåga kan inte ens en alliansregering klara av att sanera tolv års socialdemokratiskt utanförskap på ett halvt år.

Alla insatser som den nuvarande regeringen gör inriktas på att skapa fler jobb och göra det mer lönsamt att arbeta. Miljöpartiet vill ha en handlingsplan för integration i samhället. Det är bara att titta i höst- och vårbudget. Där kan man glädjas åt alliansens handlingsplan för integration. Med en politik för fler jobb och för ett ökat företagande blir människor trygga och kan känna framtidstro.

Herr talman! För att människor ska få ett arbete och kunna leva på sin lön behövs vår politik som fokuserar på arbete, företagande, trygghet, god utbildning och tillväxt. Det minskar utanförskapet i vårt land – för alla. Det är precis en sådan politik som Centerpartiet och allianspartierna står för och som vi nu arbetar för i regeringen. Vi har sett problemen och har förslag för att människor ska kunna växa.

Vi gör stora satsningar i vårbudgeten. Vi inför instegsjobb där nyanlända asylsökande med uppehållstillstånd, flyktingar och deras anhöriga kommer i jobb. Det kombineras med språkundervisning och handledning. Det är ett aktivt mottagande i stället för det passiviserande som kännetecknade den förra regeringen.

Vi ger vägar till riktiga jobb. Nystartsjobben har redan blivit en succé. Det är riktiga jobb med avtalsenliga löner, pensionsgrundande, och med anställningstrygghet. Var tredje som har fått nystartsjobb har utländsk bakgrund. Det här är riktiga jobb i stället för kortsiktiga åtgärder.

Vi ser också till att ingen ska falla mellan stolarna och att människor ska få goda chanser att etablera sig i Sverige och på arbetsmarknaden. Detta gör vi genom en försöksverksamhet med nystartscentrum. Där ska man få hjälp med att ta kontakt med myndigheter, hjälp med rådgivning om jobb eller hjälp om man funderar på att starta företag. All hjälp man behöver finns då samlad under ett tak för att man ska kunna etablera sig i Sverige. Där kan man få ett bollplank och få stöd så att man kan skapa sig ett bra liv i Sverige. Även frivilligorganisationer kommer att få en viktig roll här.

Vi ser till att bygga hängrännor i vårt samhällsbygge i stället för stuprör och stuprörspolitik.

Tanken är att alla ska ges en ärlig chans att kunna leva och bo i Sverige, att kunna arbeta eller starta företag här och få kontakter med föreningsliv och andra svenskar. Genom att samla alla resurser på ett ställe blir det lättare att utifrån varje individs behov hitta vägar till jobb eller företagande. Vi tror att detta är ett utmärkt sätt att bryta utanförskapet på. Det handlar om långsiktighet. Allt ska vara under ett tak, och det ska vara ett individanpassat stöd. Alla ska få plats, och det ska finnas där människor mest behöver det.

Det är konkreta långsiktiga insatser som tidigt tydliggör arbetslinjen. Varje människa ska känna att man får vara med och bidra, att man är en viktig del i helheten. Det är bara så vi får ned arbetslösheten och kan bryta utanförskapet.

S, v och mp! Vilka förslag har ni för att skapa jobb för människor i utsatta områden med hög arbetslöshet? Hur vill ni skapa framtidstro? Och varför gjorde ni inget när ni hade chansen?
(Applåder)

I detta anförande instämde Lennart Pettersson (c).

Anf. 76 ALF SVENSSON (kd):

Herr talman! Vi är i varje fall överens om en sak, att integrationspolitiken och de här frågorna är utomordentligt viktiga, oberoende av på vilken sida av den här blockgränsen vi befinner oss.

Kan det möjligtvis vara så att vi har planerat för utanförskap, att vi har betett oss så att integrationen har försvårats, för att inte säga att den har omöjliggjorts? De så kallade miljonprogrammen, som har byggts på en hel del håll i landet, är oerhört stereotypa. Man får en känsla av att man först har ordnat ett kalhygge. Sedan har man staplat likadana våningar på varandra, lika små eller lika stora. Ofta finns det dessutom grönområden runt om eller någon skogsdunge, och det är få infarts- eller

utfartsvägar. Det är i det närmaste omöjligt, om man får använda uttrycket, att göra en bostadskarriär i ett sådant område. Lägenheterna är likadana. Det går inte att flytta in för ungdomar, för det finns inte små lägenheter, och det går inte att få en större lägenhet för dem som skulle vilja. Detta är naturligtvis något som vi beslutsfattare måste ta ansvar för.

Vad kan man då göra? Det är klart att man kan göra mycket för att förändra detta. En del kommer ju ut ur de här bostadsområdena när de får arbete. För det ska också sägas att det inte har planerats arbetstillfällen i närheten av de här bostadsområdena. När man väl får möjlighet flyttar man därifrån. Man gör, om jag får använda uttrycket igen, en bostadskarriär. Men då flyttar de som ligger längst bort från arbetsmöjligheterna in i de bostäder som blir tomma, och så har man vad man skulle kunna kalla ett bostadsområdenas ekorrhjul.

Jag vågar i det närmaste påstå, herr talman, att vi har bostadsområden som verkar vara planerade för, om man nu ska använda det starka uttrycket, segregation. Under min ungdom, och den är inte alls så avlägsen som ni tror, talade man om arbetarbostäder – där kan vanligt folk bo. Jag minns uttrycket barnrikehus som fanns. Nu har vi alltså bostadsområden där folk från främmande eller i varje fall fjärran kulturer ska bo – många. Man ska inte kunna språket, och det ska inte finnas arbetstillfällen i närheten.

Det här är något som vi måste beakta. Planeringen har blivit fel. Man kan titta på kommuner eller samhällen där man har integration i bostadsbeståndet. Då ser man också i regel att integrationen mellan människor fungerar.

Herr talman! Jag kan inte heller låta bli att i det här sammanhanget säga att vi har varit duktiga på att flytta ut myndigheter till Visby och Östersund – bevara mig väl för att kritisera detta. Men hur skulle det vara att flytta ut någon myndighet till Rosengård, Tensta, Bergsjön eller vad vi nu vill räkna upp. Man skulle till och med – det är bara ett ad hoc-förslag – kunna tänka sig att flytta ut Sida från övre Östermalm till Rinkeby. Då skulle vi få mer service där, fler arbetstillfällen, och vi skulle på så sätt underlätta integrationen.

Det finns faktiskt ordentlig forskning på det här området, ett forskningsprojekt som heter Restate, där den svenske projektledaren heter Roger Andersson, som just har påtalat att det är för stereotypa förhållanden i de här miljonprogrammen. Jag tycker att det finns möjlighet för kommunerna att göra något åt det och för oss i de politiska partierna att reagera och försöka få en ändring till stånd.

Man ska veta att arbetslösheten smittar. Arbetslösheten passiviserar. Det är ju inte så att det vi nu talar så mycket om, främlingsfientligheten, finns där från början. Från början finns främlingskapet där. I främlingskapet och rädslan för det okända kan främlingsfientligheten från dem som finns utanför odlas. Den måste vi också ta itu med för att förstärka och förbättra integrationen.

Herr talman! Jag är också mycket mån om att få sagt att när vi talar om Rosengård, Tensta, Bergsjön, eller vad vi nu talar om för områden, är det ju inte människorna där som ska kritiseras. Det blir en förfärligt billig debatt om man här försöker göra gällande från en del håll att det är alliansregeringen som bär skulden för att integrationen inte har fungerat. Så billig debatt kan vi inte ha i den här kammaren. De skatteminskningar

som har rabblats upp har ju ännu inte börjat verka. Ta ansvar för den situation som har varit! Men låt oss inte träta om det, utan låt oss hitta konkreta förslag för att förbättra för framtiden.

Jag skulle vilja, herr talman, att vi hade mycket mer tid när det gäller att resonera om de här frågorna. Nu kan det verka som att jag tror att hela lösningen handlar om att ändra boendeplaneringen. Det gör jag naturligtvis inte. Det finns mycket mer, men det var ett område.
(Applåder)

I detta anförande instämde Stefan Attefall och Désirée Pethrus Engström (båda kd).

Anf. 77 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Invandrar- och integrationsministrar har kommit och gått. Man har bytt orden, retoriken, men man har fortsatt att göra samma sak. Denna misslyckandets kontinuitet måste brytas innan dess följder blir ännu allvarligare. Sverige befinner sig farligt nära den punkt där de etniska och sociala konflikterna kan urarta och ge upphov till ytterst tragiska händelser.

Därför behövs en radikal förändring, ett perspektivskifte. Orden är inte mina. De är hämtade ur det integrationspolitiska program som Folkpartiets landsmöte antog i augusti 2005. Så lät det då, före valet. De borgerliga partierna använde ju en stor del av valrörelsen, inte minst just Folkpartiet, till att kritisera den förda integrationspolitiken, en kritik som vi i stora stycken instämde i. Visserligen var Folkpartiet ofta slarvigt med sina källor. Det ekade ganska ihåligt i argumentationen, för man saknade konkreta alternativ.

Många människor upplevde ändå att den nu nya regeringen och inte minst Folkpartiet brydde sig om situationen i utanförskapsområdena, som man kallar det. Men det var alltså då, före valet. Vad har hänt sedan? Nyamko Sabuni som var med och skrev programmet för Folkpartiets räkning blev utsedd till integrationsminister. Hur blev det egentligen med den radikala förändringen, perspektivskiftet?

Inte särskilt mycket har hänt. Man har lagt ned ett antal verksamheter. Man har kommit med förslag om omorganisationer, lämnat förslag till utredningar och presenterat handlingsplaner som i stor utsträckning är fortsättningar på arbete som den förra majoriteten trots allt beslutade om. Man drog tillbaka de arbetsmarknadspolitiska insatserna och verkar sätta sitt hopp till att jobben kommer ändå, som någon potentat vid något tillfälle uttryckte det. Man har valt att slopa stöd för viktig verksamhet i arbetet mot rasism och diskriminering i en tid då rasistiska partier växer sig allt starkare.

Herr talman! Jag ska vara rättvis. I vårbudgeten presenterar man ändå vad man kallar ett integrationspaket. Flera debattörer har här från talarstolen gjort ett stort nummer av dessa insatser. Men de innehåller ju i huvudsak den stigmatiserande uppfattningen att det skulle behövas särskilda invandrarjobb, instegsjobb. Så späder man på den gamla fördomen om att just invandrade av några slags genetiska skäl skulle vara särskilt lämpade att starta egna företag.

Det är piskans och morotens politik som gäller, båda egentligen lika ovärdiga i sin människosyn. För nu talas det, i direktiv till en utredare,

om att invandrare kan komma att få sämre ersättning om de inte flyttar dit staten vill. Att betala ut bonuspengar, som tidigare talare från Socialdemokraterna tyckte lät intressant, när det gällde om man klarar sfi:n eller inte är ju snarare ett sätt att försämra kvaliteten på sfi-undervisningen – det riskerar att leda till det. Det handlar också om ett urval från kommunernas sida av vilka personer man vill ha i just sin kommun.

Man låtsas dessutom att problemet är att människor inte vill lära sig svenska. Så fortsätter man i samma misstänkliggörandets fotspår som tidigare krav på språkstest för medborgarskap ledde till. Man går vidare längs den stig som rasister har trampat upp när man låter Säpo knacka dörr för att leta terrorister i invandrartäta områden och när man genomför krisövningar som gör muslimer till ett hot, i stället för att bryta diskrimineringen och utanförskapet.

Samtidigt, herr talman, drivs överhetens klasskamp mot vanligt folk med full kraft igenom i regeringens ekonomiska politik. Man talar utifrån sin verklighet med utsikt från groggverandan i Djursholm eller Täby. Men det är ju en annan verklighet än de flesta människor i det här landet trots allt lever i.

Den verklighet som de flesta lever i är inte välfyllda aktieportföljer och golfrundor på arbetstid, utan det är att var fjärde arbetarfamilj i det här landet inte kan åka på semester i sitt eget land. Det är att hälften av alla unga LO-kvinnor har en otrygg anställning.

Man kan nästan se ministrarna Billström, Borg och Bildt framför sig när de sitter i vip-loungerna på flygplatserna och petar tänderna samtidigt som fattiga pensionärer i det här landet knappt ens har råd med mat i slutet av månaden.

Herr talman! Vart tog egentligen perspektivskiftet vägen? Det är den fråga som alliansen och regeringen har att besvara.

Vänsterpartiet presenterar i dag på sin hemsida en rapport som vi kallar *Dags att våga ställa krav*. Vi visar att det som behövs inte alls är omorgansationer och nedläggningar. Vi ställer krav. Vi ställer regeringen till svars för att ingenting egentligen händer för vanligt folk. När den som har fel efternamn kan söka 100 jobb utan att bli kallad till en enda intervju är det diskriminering, och den måste upphöra.

Vi menar att det nu är dags att utmana makten och inte bara tala om Rosengård, som samtliga tidigare talare har valt som fokusområde, utan också tala om det innanförskapet som finns i de allra rikaste områdena och om maktens privilegier som också måste ifrågasättas och kritiseras. Det är dags för ett systemskifte, en radikal förändring och ett perspektivskifte. Det är dags att våga ställa krav på en politik i det här landet som sätter rätten till arbete för alla före direktörernas rätt till fallskärmar stora som cirkustält.

Anf. 78 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag hade så stora förhoppningar om att kunna diskutera och kanske utveckla den nuvarande integrationspolitiken och som faktiskt har fokus på jobb, och det är där som fokus ska finnas. I stället möter jag ett parti, som har begärt denna aktuella debatt, med två idéer: diskriminerings tester och antidiskrimineringsklausuler vid upphandling. Det är vad man kunde åstadkomma.

Sedan har vi det största partiet i oppositionen som föreslår att man ska urholka det kommunala självstyret. Det är vad de kunde åstadkomma.

Sedan har vi Vänsterpartiet som blandar ihop en massa frågor i integrationsdebatten och börjar tala om gamla och allt annat. Men var har ni lösningarna just på detta område?

Miljöpartiets företrädare Mehmet Kaplan säger att vi ska fokusera på diskriminering. Hur var det på 60-, 70- och 80-talen? Då var inte denna diskussion om diskriminering speciellt utbredd därför att det fanns arbeten. Människor var ute i arbete. Invandrare och icke invandrare, alla var ute i arbete. Det var inte så att människor var diskriminerade trots att det fanns jobb. I dag finns det jobb, men människor är diskriminerade. Vi har 10 procents arbetslöshet bland invandrare. Vad tror ni att de andra gör? De arbetar, Mehmet Kaplan. Det är sådan kapitalismen är. Det är ingen arbetsgivare som låter bli att anställa en kompetent person om man behöver få ett jobb utfört. Däremot håller jag med dig om att det finns arbetsgivare som om de får välja mellan två-tre personer kommer att välja den som påminner om dem själva. Och det är det som vi vill ta bort. Det är därför som det måste skapas fler jobb. Det måste bli arbetstagarens marknad och inte arbetsgivarens marknad. Det kan ni väl i alla fall erkänna att den här regeringen arbetar för, vilket framgår av budgeten?

Återigen ska jag säga något om fokus på arbete. Socialdemokraternas företrädare säger att det inte finns någon i Rosengård eller i Malmö som lyfter bidrag utan aktivitet, alltså i passivitet. Vad är det för rövarhistoria? I Rosengård säger man att aktiviteten hos människor som går in och ut genom portuppgångarna är som störst mellan kl. 2 och 4 på natten. Vad är det för sorts människor som lever ett sådant liv? Ja, det är de som kan sova på dagen och som inte behöver utföra någon nyttig verksamhet på dagen. Det är därför som de kan göra det. Det värsta är att det inte bara handlar om vuxna människor. Det handlar också om barn. Barnen följer med. Hur tror ni att dessa barn klarar sig i skolan dagen efter om de är uppe kl. 2 eller 4 på natten? Det finns alltså ett föräldraansvar att ta, och det finns ett samhällsansvar att ta, det vill säga att man ska kräva samhällsnyttig verksamhet av alla vuxna personer som behöver försörjas. Jobb- och aktivitetsgaranti måste införas. Det är det enda sättet att skapa en verklighet att leva i, alltså att göra någonting nyttigt på dagen, vara förebild för sina barn och sova på natten. Det är det som det handlar om. Så kom inte och säg till mig att ingen lyfter bidrag i passivitet i Rosengård, för det stämmer inte.

Den här regeringen har redan vidtagit en massa åtgärder. Nystartsjobb är exempel på det. Det handlar också om instegsjobb. Och Kalle Larsson anklagar oss för att vi då utpekar invandrare och de nyanlända. Men är man nyanländ så är man det, och då måste vi se till att det finns åtgärder för de nyanlända. Det kan handla om språkutbildning eller möjligheter att komma ut i arbete. Det är viktigt. Men vi ska ha en generell politik för alla andra som bor i detta land och som har gjort det ett tag. Men under ett och ett halvt år måste vi vidta andra åtgärder. Visst handlar det även om validering, kompletterande utbildningar och kampen mot diskriminering. Men det är inte det som ska vara i fokus. Fokus ska vara på jobben. Vi måste se till att vi blir bättre på kompetensutveckling för de människor som redan har erfarenhet med sig, så att människor så fort som möj-

ligt kan komma ut i arbete. Arbete är det som vi ska fokusera på, Mehmet Kaplan.
(Applåder)

Anf. 79 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Arbete, arbete, arbete – vi ska se hur det är om tre år.

En intressant sak som Annika Qarlssoon tog upp handlade om frivilligorganisationernas roll. Jag tycker att det lyser med sin frånvaro i allt det som integrationsministern tidigare har talat om. Och jag är väldigt intresserad av att få veta vilken typ av roll som dessa organisationer faktiskt tillmäts. Det är oerhört viktigt.

Alf Svensson talade om bostadsområden som är byggda för utanförskap. Och jag kan till viss del hålla med om det. Jag bor själv i ett miljonprogramsområde, och jag är stolt över att bo där. Och många med mig är stolta, eller vill vara stolta. Men de behöver samhällets hjälp och stöd. Det beror inte direkt på miljonprogramsområdenas struktur i grunden. Det stämmer att naturen ibland är långt borta och att betongen är förhärskande. Men vi kan övervinna det. Det finns en styrka där som inte finns någon annanstans. Det gäller bara att ta till vara den.

Att flytta myndigheter kan vara en bra idé, och jag tycker att det bör prövas. Det har gjorts med en myndighet i Norrköping som låg på Guldringen, och sedan flyttades den tillbaka in till stan. Det är en myndighet som nu håller på att läggas ned. Det är ett sådant område som man skulle kunna titta närmare på.

Jag tog upp två konkreta saker. Jag sade att jag höll med om en del av det som integrationsministern sade. Men det viktiga i denna debatt handlar om vad man lägger tyngdpunkten på.

En annan viktig fråga som jag skulle vilja lyfta fram är frågan om hur vi kan klara av att hantera den stora arbetslöshet som finns. Vi talar om att vi ska skapa jobb och att alla ska få möjlighet att jobba, och sedan blir det frid och fröjd. Problemet är återigen att jag inte ser möjligheten till lika rättigheter i regeringens program. Jag ser inte möjligheter till människors eget skapande och deras möjligheter att komma till sin rätt. Det är det som jag är orolig för. Ni har fått ett halvår på er. Detta tar tid. Det är därför som jag lite ledsamt ser på de kommande tre åren som förlorade år, därför att om ni inte kan prestera bättre än så här och tala enbart om jobb kommer vi att sitta här om tre år och fortfarande ha samma problem i grunden.

När vi har en arbetsgivare som, inte av ondska eller någon sorts främlingsfientlighet utan av ren och skär känsla för lika-barn-leka-bäst-principen, sorterar bort människor, hur ska vi då hantera det? Hur ska vi kunna hantera det när människor dag ut och dag in diskrimineras och nekas arbete men inte kan få den hjälp som de faktiskt förtjänar?

Det finns antidiskrimineringsbyråer som vi tillsammans med den förra regeringen och Vänsterpartiet skapade möjligheter för. De jobbar och finns ute i landet. De behöver bli fler. De har nämligen kompetensen att kunna hjälpa till när systemet och den osynliga handen inte kan hantera dessa problem.

Jag tog upp frågan om att myndigheter faktiskt har en skyldighet. Myndigheter är vår möjlighet att faktiskt visa hur vi kan vara som arbetsgivare, alltså staten. Om vi inte kan hantera att vara arbetsgivare genom våra myndigheter utan tycker att det är ett litet förslag som egentligen inte riktigt passar in, hur sjutton ska vi då kunna hantera det stora utanförskapet som finns där arbetsgivare faktiskt diskriminerar i dag? Inte för att de är onda eller främlingsfientliga utan för att de har sin syn på utanförskapet.

I detta anförande instämde Tina Ehn (mp).

Anf. 80 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag trodde att vi skulle avhålla oss från det värsta partipolitiska käbblat. Det här är svåra och komplicerade frågor, och jag lovar att göra mitt bästa om tre år och inte skylla alla problem på er. Jag tycker att det är allvarligt att man inte tar frågan på större allvar än så.

Lars Lindblad! Vilket land har kunnat minska utanförskapet genom att öka de ekonomiska klyftorna? Är det inte det som är konsekvensen av Anders Borgs ekonomiska politik? Det är de fördelningspolitiska konsekvenserna. Pengarna går till Danderyd och Vellinge, inte till Landskrona och Malmö.

Om arbete är så viktigt, Nyamko Sabuni, varför ökar då utanförskapet om man räknar på samma sätt som ni gjorde innan valet? Slå upp Sydsvenskan den 16 april! Där kommenterade, samma dag som Anders Borg stod här i talarstolen, några politiskt sakkunniga att det totala utanförskapet i vårt land ökar.

Så svåra är de här frågorna. Folk kanske har flyttats från en kolumn till en annan, men en och en halv miljon, utifrån den retorik ni använde förut, är i utanförskap än i dag. 5 000 nystartsjobb – en och en halv miljon i utanförskap. Så var det med den succén.

Sedan pratar Sabuni om att jag far med osanning. Det är så att den som får försörjningsstöd i Rosengård krävs på motprestation. Det är så att Sabuni också står här och tricksar med siffror om hur hög arbetslösheten är. Det är alldeles för många som är arbetslösa, men 20 procent är alldeles fel om man pratar om hela Rosengård.

Jag tycker att vi ska ta dessa frågor på mycket större allvar än att göra partipolitiskt käbbel av dem, och jag tycker att det är beklagligt att vi hamnat i det i dag.

Anf. 81 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag har lyssnat noga på oppositionen, och det är klart att man kan anklaga oss för partipolitiskt käbbel. Jag känner möjligen att även oppositionen har bidragit till det i denna debatt.

Man kritiserar att vi inte har särskilt mycket att komma med. Men fyra mycket engagerade debattörer som representerar alliansen har ju nämnt förslag på förslag på förslag. Förslagen har huvudsakligen varit inriktade på arbete – det tror även jag är nyckeln till att lösa utanförskapet. Men jag håller definitivt med Luciano Astudillo med flera som säger att vi inte får göra problemet så enkelt.

Jag har ändå bara hört ett enda konkret förslag. Förutom en massa käbbel från oppositionen har jag bara lyssnat på ett enda konkret förslag, förutom det handlingsprogram som Miljöpartiet har efterfrågat, men det håller ju regeringen redan på att leverera. Det är ett diskrimineringsstest som ska lösa problemet. Detta kommer från Miljöpartiet.

I övrigt finns det ingenting. Man talar om att klyftorna ökar. Faktum är att när ni tre haft makten, framför allt de senaste tio åren, har klyftorna ökat rekordartat mellan dem som har minst och dem som har mest. Ni ansvarar för den politiken. Klyftorna har ökat enormt under de senaste tio åren. Kom inte och skyll oss för det!

Vi har radikalt olika syn på hur vi ska lösa dessa problem. Den samlade vänstern, med Kalle Larsson som manar till klasskamp i spetsen, vill kapa topparna. Vi i alliansen vill lyfta golvet. Vi vill att de människor som är utanför samhället i dag ska komma in, få ett arbete och kunna påverka sin framtid. Det är den stora skillnaden mellan höger och vänster, mellan borgerligheten och vänstern.

Ni pratar väldigt mycket om integration, men ni har inga konkreta lösningar. Vi levererar konkreta lösningar, som visserligen inte räcker, men som trots allt är ett steg på vägen.

(Applåder)

Anf. 82 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att den här debatten klargör att det var tur att det lag som vann valet i höstas faktiskt gjorde det, för det var ett tomt och innehållslöst motståndarlag i dag. Det fanns inte många konkreta förslag, och det var också det vi kritiserade under den förra mandatperioden.

Och alla skyller ifrån sig. Det är klart att det här, precis som Luciano Astudillo säger, är ett komplext problem, och det kommer att behövas många åtgärder för att lösa det. Men om man ska komma någonstans måste man för det första se det och vilja göra någonting åt det. De som var ansvariga för springnotan och som satt vid makten förra mandatperioden valde att blunda och inget göra.

Vad gör då vi? Lars sade att vi har många förslag, och jag tänkte att vi nu ska passa på att ta lite fler än de viktigaste.

Vi har nystartscentrum, instegsjobb, nystartsjobb, sänkta arbetsgivaravgifter för unga, validering, kompletterande utbildning för bland annat läkare, förbättrad svenskundervisning för invandrare, extra ersättning till kommunerna för att ta emot invandrare, jobbavdrag och skattesänkningar där 75 procent av sänkningen går till dem som tjänar minst. Vi satsar på jobb- och utvecklingsgaranti för dem som står längst från arbetsmarknaden, vi satsar på personliga coacher på arbetsförmedlingarna, och vi satsar på individuella handlingsplaner för de arbetssökande. Vi öppnar för andra jobbförmedlare, vilket ger kommunerna mer pengar för att ta emot nyanlända och ensamkommande barn. Vi satsar på försök med avidentifierade ansökningar. Vi arbetar fram en sammanhållen och kraftfull diskrimineringslagstiftning.

Som ni förstår måste jag prata fort för att hinna räkna upp alla våra förslag. Vi gör det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag så att människor kan få arbete, vilket ger mer skattepengar till det gemensamma, alltså vård, omsorg och skola – alla de bitar som är enormt viktiga för att alla ska få del av ett gott samhälle.

Vi satsar på de unga, och vi satsar på dem som har kommit hit för att vara med och bidra. Socialdemokraterna med sina samarbetspartier gjorde inget för att stoppa klyvningen, men vi i Allians för Sverige tänker göra allt för att människor ska känna framtidstro.

(Applåder)

Anf. 83 ALF SVENSSON (kd):

Herr talman! Ifrån den här talarstolen och, höll jag på att säga, ifrån alla andra talarstolar där politiker har uppträtt har det många gånger sagts att människovärdet är viktigare än penningvärdet. Jag tror faktiskt att det behöver strykas under också i den här debatten.

Integrationen försvåras – jag vill inte säga omöjliggörs, men försvåras – av att vi inte riktigt har tagit in respekten för alla människors lika värde i våra sinnen. Det är ju därför de namn som vi talar om blir ett hinder när man ska få ett jobb. Det är också därför det finns en attityd mot många som har kommit till vårt land och som, i ett längre perspektiv i varje fall, kommer att berika Sverige ekonomiskt och kulturellt och också skapa större möjligheter att förankra fredstanken och frihetstanken därför att vi möts.

Men det är som om vi inte riktigt har tagit till oss att nationalstatens gränser inte betyder så mycket längre. Vi lever i en globaliserad och internationell värld, där vi är gränslöst beroende av varandra. Men ska vi få det vi önskar – fred och försoning, trygghet och stabilitet – måste vi ju i våra och våra barns sinnen se till att insikten finns om att varje människa har ett okränkbart och ett lika högt, absolut värde.

Jag tror alltså att värdedebatten hör hemma också i resonemangen om integration. Självfallet är arbetstillfällena viktiga, men jag tror att det ligger en poäng i att det inte enbart handlar om arbete. Arbetet är oerhört väsentligt, men det är också respekten för människovärdet. Och där finns det åtskilligt att göra. Vi måste visa att vi menar vad vi säger när vi säger att människovärdet är viktigare än penningvärdet.

(Applåder)

Anf. 84 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Nyamko Sabuni sade: Jag hade så stora förhoppningar, och så blev det bara ett partipolitiskt käbbel av det här.

Ja, jag tror att de förhoppningar som människor, efter löftena och efter den diskussion ni förde före valet, hade om den nya regeringens politik är betydligt större än de förhoppningar du egentligen hade om den här debatten. Jag tror också att de människorna i dag känner sig ännu mer svikna eftersom så lite egentligen händer.

Jo, Annika Carlsson, jag hörde uppräknningen av en mängd insatser. Ungefär hälften var väl sådant som sedan tidigare var beslutat och som man nu fortsätter med. Det är väl utmärkt, för flera av de sakerna var bra.

De andra sakerna handlar ungefärligen om det som jag tidigare kritiserade, om särskilda invandrarjobb – om ett slags uppfattning om att just invandrare genetiskt skulle vara bättre lämpade för att driva företag och att det därför på något särskilt sätt behöver satsas på invandrares företag.

Det här är stigmatisering. Det här är att utmåla invandrare som människor som – hur var det nu Lars Lindblad sade? – vi måste hjälpa till ett arbete. Men det här är inte människor som behöver hjälpas.

Hindren för människor behöver rivas ned. Blicken behöver i stället för att riktas bara mot de områden som påstås vara utanför riktas mot de hinder för människors inträde som finns. Då duger det inte att sprida felaktiga uppfattningar om hur situationen är i Rosengård och att bara prata om problem och komma med råd om att människor ska gå och lägga sig tidigare på kvällen.

Vart liberalismen tog vägen i integrationsministerns resonemang förstår jag inte riktigt.

Det vi måste göra är att vi måste bryta utanförskapet. Då måste vi också förmå att se att integration, som det har kallats, inte handlar om att bara människor i vissa förorter som påstås vara utanför ska få det lite bättre. Vi måste också förmå att ifrågasätta innanförskapet i de rikaste områdena, för privilegierna för dem som tjänar på den nya regeringens politik finns bara därför att de människorna råkar vara födda i Sverige i familjer som tidigare har haft höga inkomster. Detta måste också kritiseras!

Anf. 85 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Ja, Kalle Larsson, när man slåss mot hjärnsnöken är det svårt att få tid och möjlighet att se till verkligheten och att se till att sätta in åtgärder som hjälper.

Nu är det så, Kalle Larsson, att det finns barn som är uppe på nätterna. Det är därför som det som hänt i Rosengård händer. Barn ska sova, för dagen efter är det förhoppningsvis skola. Detta är viktigt.

Blanda alltså inte in liberalism, kommunism och vad det nu kan vara! Barn behöver vila för att kunna klara sin utbildning. Utbildningen är grundläggande för att de inte ska ärva utanförskapet. Det hoppas jag att du håller med om.

Det har pratats mycket om fördelningspolitiken. Vi kan ta fastighets-skatten. Hur rättvist skulle det vara om människor i utanförskapsområden behövde betala skatt på eventuella framtida inkomster? Är det så vi tycker att det skulle vara? Det är ju precis vad fastighetsskatten handlar om, det vill säga: Du betalar en skatt på en förmögenhet som du väntas ha. Du har inte konkreta, rena, pengar i handen, men du ska betala skatt för det.

Det är faktiskt många människor som har ärvt sina hus och som bor där men som inte har de inkomster som de kanske ska ha för att kunna betala fastighetsskatten. Det gäller också gamla människor som inte heller klarar sig. Är det rätt att betala skatt för en inkomst som man ännu inte har! Nej, Kalle Larsson, det är det inte!

Vi kan också se till förmögenhetsskatten. I de flesta länder – jag tror att Sverige var sist med att ta bort förmögenhetsskatten – är det en framgång att pengarna kommer tillbaka till landet och kan användas till investeringar som kan skapa fler jobb. Det är jobb vi behöver, och det är just jobb som nu skapas. Det är de trösklar som i dag är så höga att människor inte kan ta sig ut på arbetsmarknaden som vi sänker.

Det är detta som politiken måste handla om.

För att människor ska kunna känna sig välkomna i vårt land, kunna känna sig värdiga och kunna vara förebilder för sina barn måste vi börja där. Sedan finns det väldigt mycket annat att göra, också när det gäller diskriminering.

Men det gäller inte bara diskriminering. Alf Svensson pratar om människovärdet, om människors lika värde. Det är jätteviktigt. Då räcker det inte med att bara ta avstånd från främlingsfientlighet, diskriminering och rasism. Lika mycket måste vi ta avstånd från traditioner som förtrycker och begränsar barn, framför allt flickor, något som i dag förekommer i vårt land, i Sverige.

Mehmet Kaplans partikamrater applåderar när någon här i talarstolen påstår att det är rasism att säga att det i dag finns flickor som inte kan välja vem de ska gifta sig med och att det är rasism att säga att det finns flickor som riskerar könsstympning.

Det är rasism, säger man, och partikamraterna applåderar. Men det är förtryck. Det är att begränsa. Man kan, och ska, sätta gränser för sina barn, men man ska inte begränsa.

Kan vi vara överens om att ta avstånd från främlingsfientlighet, rasism och diskriminering och också ta avstånd från de traditioner som i dag begränsar många barn i dag, då har vi, tror jag, kommit en bit på vägen.

Sedan ska jag nämna skattesänkningarna. 75 procent av skattesänkningarna riktas i dag till låg- och medelinkomsttagare, *inte* till höginkomsttagare. Vi har sagt att vi till 2008 ska ha nått 80 procents sysselsättning. Låt oss komma dit, och utvärdera det då. Men låt oss fram till dess genomföra den politik som vi tror skapar jobb och som visar sig skapa jobb! Och låt oss se till att detta med att vi sänker trösklar kan stödja människor och hjälpa dem in i arbete! Men framför allt: För den som inte är anställningsbar måste det finnas möjligheter till nyttig samhällstjänst. Det är det vi menar med jobb- och utvecklingsgarantin.

Kalle Larsson, hur mycket du än pratar är det så att människor där ute efterfrågar jobb. De vill själva kunna försörja sig. De vill inte leva på bidrag. Det är det som den här regeringen ska se till att uppfylla innan mandatperioden är slut.

(Applåder)

Anf. 86 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Det är så härligt med en integrationsminister som är så tydlig med att hon vill ge mer till dem som redan har mycket.

Det är så härligt att kunna se att man så fundamentalt kan misstolka någonting som riksdagens egen utredningstjänst har gjort, nämligen en fördelningsanalys.

Inledningsvis läste jag upp att den vårbudget som Nyamko Sabunis regering har presenterat skapar de klyftor som vi i dag försöker komma underfund med hur vi ska hantera liksom det utanförskap som de också

tidigare lett till. Det är inte så att jag skyller på den nuvarande regeringen. Någon av de borgerliga talarna sade det, men det tycker jag är lite märkligt.

Ni har hittills bara haft sju åtta månader på er. Ni kommer att få ett år, två år och tre år på er. Men så mycket mer får ni inte, åtminstone inte av väljarna.

Vilket resultat kan vi vänta oss när den tiondel som tjänar mest får nästan hälften av vårbudgetens skattelättnader? Vilken typ av människovärde och lika rättigheter ligger i det, något som ju Alf Svensson så vackert pratar om och som jag fullständigt håller med om? Den här politiken leder inte till det, utan den här politiken skapar ytterligare klyftor och förstärker de klyftor som finns.

Föräldrarna måste ta ett större ansvar – ja, ja, ja! Men här handlar det framför allt om en stat som också ska ta ansvar. Den balansen är viktig. Den är fundamental och någonting som Nyamko Sabuni tyvärr inte har nämnt en enda gång i dag.

Anf. 87 Integrations- och Jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Först vill jag tacka alla med- och motdebattörer.

Den här staten och den här regeringen tar sitt ansvar, Mehmet Kaplan! Det är det som den förra regeringen med hjälp och stöd av er och Vänsterpartiet aldrig lyckades åstadkomma. Men nu genomför vi den politik som tydligen är precis samma politik som den som Socialdemokraterna tyckte var rätt.

Varför genomförde ni den inte under era tolv år? Det är min fråga. Nu genomför vi den. Applådera oss för det!

Jag vill avsluta med att beskriva det utanförskap som Socialdemokraterna lämnade efter sig.

År 1990 fanns det tre områden som kunde kallas för utanförskapsområden. 2002 fanns det 134 sådana. 2004 fanns det 156 sådana. 2006 fanns det 157 sådana. Det är det vi har att arbeta mot, eller för – vad man nu ska säga. Det är det som är kampen för den här regeringen.

År 2010 måste det antal människor som lever i utanförskap vara halverat. Det är en orimlig situation som många människor har lämnats i. Detta är orimligt! Jag tycker att ni ska vara med och utveckla politiken i stället för att slåss mot väderkvarnar. Det är ju det vi hela tiden gör med den här typen av debatter.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Framställning

2006/07:RR1 Riksrevisorernas framställning angående ändring i sekretesslagen

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 26 april

2006/07:493 Regeringens linje inför omförhandlingarna av EU-konstitutionen

av *Max Andersson* (mp)

till statsrådet *Cecilia Malmström* (fp)

2006/07:494 EU-kommissionen och arbetsmiljön

av *Hillevi Larsson* (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2006/07:495 Likhet inför lagen – även i praktiken

av *Peter Hultqvist* (s)

till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2006/07:496 Strejkrätten

av *Luciano Astudillo* (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2006/07:497 Vallöften inom sjukvården

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till statsminister *Fredrik Reinfeldt* (m)

2006/07:498 Utförsäljning av Vin & Sprit

av *Ylva Johansson* (s)

till statsrådet *Mats Odell* (kd)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 maj.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 26 april

2006/07:1080 Samarbete med Palestina

av *Peter Hultqvist* (s)

till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2006/07:1081 Likvärdighetsprincip gällande statsbidrag till trossamfund

av *Ewa Björling* (m)

till kulturminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (m)

2006/07:1082 Regeringens nedskärningar i Försäkringskassan

av *Fredrik Olovsson* (s)

till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

2006/07:1083 Sänkt miljöersättning för ekologisk mjölk- och köttproduktion

av *Tina Ehn* (mp)

till jordbruksminister *Eskil Erlandsson* (c)

2006/07:1084 Stoppad Pridefestival i Moldavien

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1085 Rikssjukvård för funktionshindrade med sällsynta diagnoser

av *Lars U Granberg* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:1086 Kompetensstegen inom äldreomsorgen

av *Lars U Granberg* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:1087 Miljöövervakning och hur den organiseras

av *Johan Löfstrand* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:1088 Avgiftsfri grundskola

av *Christian Holm* (m)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:1089 HBT-situationen i Moldavien

av *Ulf Holm* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1090 Antivirala läkemedel

av *Göran Lindblad* (m)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 maj.

13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 26 april

2006/07:1047 Kärnkraftsbyggande i Iran

av *Ulf Holm* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1054 EU:s gemensamma ståndpunkt angående Burma

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 maj.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.35 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Angrepp mot informationssystem	2
Justitieutskottets betänkande 2006/07:JuU13	2
(Beslut fattades under 8 §.)	2
5 § Frågor om kommunal demokrati m.m.	2
Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU9	2
Anf. 1 MIKAEL JOHANSSON (mp)	2
Anf. 2 PHIA ANDERSSON (s)	3
Anf. 3 KARL SIGFRID (m)	4
Anf. 4 STEFAN TORNBERG (c)	5
Anf. 5 INGVAR SVENSSON (kd)	6
Anf. 6 MORGAN JOHANSSON (s)	7
(Beslut fattades under 8 §.)	8
6 § Trossamfund	8
Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU13	8
Anf. 7 MARIANNE BERG (v)	8
Anf. 8 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s)	10
Anf. 9 EVA BENGTSON SKOGSBERG (m)	12
Anf. 10 MAURICIO ROJAS (fp)	13
Anf. 11 MIKAEL JOHANSSON (mp)	15
Anf. 12 HANS WALLMARK (m)	17
Anf. 13 STEFAN TORNBERG (c)	19
Anf. 14 MARIANNE BERG (v) replik	20
Anf. 15 STEFAN TORNBERG (c) replik	21
Anf. 16 MARIANNE BERG (v) replik	21
Anf. 17 STEFAN TORNBERG (c) replik	21
Anf. 18 LARS-IVAR ERICSON (c)	21
Anf. 19 MAURICIO ROJAS (fp) replik	22
Anf. 20 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	22
Anf. 21 MAURICIO ROJAS (fp) replik	23
Anf. 22 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	23
Anf. 23 HANS WALLMARK (m) replik	23
Anf. 24 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	24
Anf. 25 HANS WALLMARK (m) replik	24
Anf. 26 LARS-IVAR ERICSON (c) replik	25
Anf. 27 INGVAR SVENSSON (kd)	25
(Beslut fattades under 8 §.)	25
Ajournering	25
Återupptagna förhandlingar	26
7 § Statsministerns frågestund	26
Anf. 28 TALMANNEN	26
<i>Bostadspolitiken</i>	<i>26</i>

Anf. 29 MONA SAHLIN (s).....	26
Anf. 30 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	26
Anf. 31 MONA SAHLIN (s).....	26
Anf. 32 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	27
<i>Fördelningspolitiken</i>	27
Anf. 33 ALICE ÅSTRÖM (v).....	27
Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	27
Anf. 35 ALICE ÅSTRÖM (v).....	28
Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	28
<i>Fördelningspolitiken och jämställdheten</i>	28
Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	28
Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	29
Anf. 39 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	29
Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	29
<i>Östersjön som särskilt känsligt havsområde</i>	30
Anf. 41 ANNICKA ENGBLOM (m).....	30
Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	30
<i>Pensionärernas ekonomiska situation</i>	31
Anf. 43 KENNETH JOHANSSON (c).....	31
Anf. 44 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	31
<i>Förtidspensionerna</i>	31
Anf. 45 TOBIAS KRANTZ (fp).....	31
Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	32
<i>Bostadstillägg för garantipensionärer</i>	32
Anf. 47 ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	32
Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	32
<i>Sveriges representation vid Världsbankens och Valutafondens årsmöten</i>	33
Anf. 49 LEIF PAGROTSKY (s).....	33
Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	33
<i>Utförsäljning av akutsjukhus</i>	34
Anf. 51 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s).....	34
Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	34
<i>Statsministerns syn på ett EMU-medlemskap</i>	34
Anf. 53 MAX ANDERSSON (mp).....	34
Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	35
<i>Kravet på arbetslösa att ta jobb på annan ort</i>	35
Anf. 55 INGER JARL BECK (s).....	35
Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	35
<i>Regeringens syn på kriget i Irak</i>	36
Anf. 57 MICHAEL HAGBERG (s).....	36
Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	36
<i>Resurser till polisen i kampen mot människohandel</i>	37
Anf. 59 THOMAS BODSTRÖM (s).....	37
Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	37
<i>Skatteamnesti vid avskaffandet av förmögenhetsskatten</i>	37
Anf. 61 LARS JOHANSSON (s).....	37
Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	38

<i>Partirepresentation vid diskussionen om EU-konstitutionen</i>	38
Anf. 63 ULF HOLM (mp).....	38
Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	38
<i>Satsning på god arbetsmiljö</i>	39
Anf. 65 HILLEVI LARSSON (s).....	39
Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	39
<i>Information om svensk abortlagstiftning vid internationella kontakter</i>	40
Anf. 67 CARINA HÄGG (s).....	40
Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	40
Anf. 69 TALMANNEN	40
Ajournering	41
Återupptagna förhandlingar	41
8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	41
JuU13 Angrepp mot informationssystem	41
KU9 Frågor om kommunal demokrati m.m.	41
KU13 Trossamfund	41
Ajournering	41
Återupptagna förhandlingar	41
9 § Aktuell debatt: Integrationspolitiken	41
Anf. 70 MEHMET KAPLAN (mp)	41
Anf. 71 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	42
Anf. 72 MEHMET KAPLAN (mp)	44
Anf. 73 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	46
Anf. 74 LARS LINDBLAD (m)	48
Anf. 75 ANNIKA QARLSSON (c)	49
Anf. 76 ALF SVENSSON (kd).....	51
Anf. 77 KALLE LARSSON (v).....	53
Anf. 78 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	54
Anf. 79 MEHMET KAPLAN (mp)	56
Anf. 80 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	57
Anf. 81 LARS LINDBLAD (m)	57
Anf. 82 ANNIKA QARLSSON (c)	58
Anf. 83 ALF SVENSSON (kd).....	59
Anf. 84 KALLE LARSSON (v).....	59
Anf. 85 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	60
Anf. 86 MEHMET KAPLAN (mp)	61
Anf. 87 Integrations- och Jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	62
10 § Bordläggning	62
11 § Anmälan om interpellationer	63
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	63
13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	64
14 § Kammaren åtskildes kl. 16.49.	65

